

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI

za razdoblje od 2015. do 2020. godine

Lokalna agencija za razvoj Vjeverica d.o.o., 2016. godina

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

NARUČITELJ: Općina Bošnjaci

IZRAĐIVAČ: Lokalna agencija za razvoj Vjeverica d.o.o.

TIM ZA IZRADU STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI ZA RAZDOBLJE 2015-2020. GODINE:

▪ **Lokalna agencija za razvoj Vjeverica d.o.o. – članovi tima:**

mr. sc. Ana Cvitković – Komesarović, direktorica

Katarina Damjanović, dipl. oec., voditeljica projekata

Ružica Krpan, mag. oec., stručna suradnica

Tomislav Lešić, bacc. oec., stručni suradnik

▪ **Općina Bošnjaci – članovi tima:**

Andrija Juzbašić, načelnik

Ivica Domaćinović, stručni suradnik

Josipa Zovkić, mag.iur., suradnik

OPĆINA BOŠNJACI
Trg fra Bernardina Tome Leakovića 15
32275 Bošnjaci
T: 032/846-966
F: 032/846-963
www.bosnjaci.hr

LAR VJEVERICA d.o.o.
Ulica Vladimira Nazora 8
32257 Drenovci
T/F: 032 830 477
www.lar-v.com
info@lar-v.com

Poštovani,

Pred Vama se nalazi Strateški razvojni program Općine Bošnjaci za razdoblje 2015. - 2020. godine koji obuhvaća opis područja, analizu razvojnih potreba i potencijala, opis ciljeva Strategije, opis uključenosti lokalnih dionika u izradu Strategije, akcijski plan provedbe Strategije, način praćenja i procjenu provedbe Strategije, opis sposobnosti provedbe te financijski plan provedbe Strategije Općine Bošnjaci.

Integralan pristup razvojnom planiranju ključan je za donošenje ovakvog razvojnog dokumenta usklađenog s trenutnim gospodarskim i društvenim kretanjima.

Strateški razvojni program Općine Bošnjaci za razdoblje 2015. - 2020. godine predstavlja značajan pomak u promišljanju lokalnog razvoja Općine. Naši su ciljevi postići integralni razvoj zajedničkog gospodarskog prostora temeljenog na razvoju konkurentne poljoprivrede i poduzetništva, čime bi se revitalizirao ruralni prostor te podigla razina kvalitete života ovdašnjih stanovnika, imajući na umu zaštitu jedinstvene, netaknute prirode i kulturno - povijesne baštine.

Ovaj dokument rezultat je iznimno zahtjevnog zadatka, ali i polazna točka u pripremi novih aktivnosti usmjerenih ka realizaciji konkretnih razvojnih projekata koji će pridonijeti ostvarenju postavljenih ciljeva.

Pri samoj izradi Strategije, ideja je bila ujedno i angažirati sve raspoložive resurse koji jesu ili mogu postati nositelji ruralnog razvoja područja te da sukladno svojim mogućnostima pridonese ostvarenju ciljeva Strateškog razvojnog programa Općine Bošnjaci.

Za Općinu Bošnjaci:

Andrija Juzbašić,
načelnik

SADRŽAJ

UVOD	1
1. OPIS PODRUČJA OPĆINE BOŠNJACI	2
1.1. Opće zemljopisne značajke područja	2
1.1.1. Površina i granice područja	2
1.1.2. Reljefne i klimatske karakteristike	2
1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština	4
1.1.4. Stanje društvene i komunalne infrastrukture	5
1.2. Gospodarske značajke područja	7
1.2.1. Glavne gospodarske djelatnosti	8
1.2.2. Stanje gospodarstva	10
1.2.3. Tržište radne snage	10
1.3. Demografske i socijalne značajke područja	13
1.3.1. Broj i gustoća stanovnika	14
1.3.2. Demografska kretanja	15
1.3.3. Obrazovna struktura stanovništva	16
1.3.4. Školstvo	17
1.3.5. Kultura	18
2. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI OPĆINE BOŠNJACI	20
2.1. Analiza razvojnih potreba	20
2.2. SWOT analiza	22
3. RAZVOJNA VIZIJA I CILJEVI OPĆINE BOŠNJACI	24
3.1. Vizija i misija.....	24
3.2. Razvojni ciljevi	24
3.3. Izlazni pokazatelji ciljeva (rezultati i uspješnost).....	26
3.4. Rizici provedbe ciljeva.....	42
4. PROVEDBENI AKCIJSKI PLAN (mjere, aktivnosti, nositelji, dionici i rokovi).....	47
5. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENA PROVEDBE STRATEGIJE.....	49
5.1. Hodogram aktivnosti praćenja i vrednovanja.....	49
6. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE STRATEGIJE	50
6.1. Institucionalni okvir.....	50
6.2. Financijski okvir	50
6.2.1. Financijski plan provedbe Strategije	50

POPIS TABLICA

Tablica br. 1.: Indeksi razvijenosti 2014. godine.....	7
Tablica br. 2.: Poljoprivredne površine i poljoprivredna gospodarstva na području Općine Bošnjaci.....	8
Tablica br. 3.: Poljoprivredne površine po katastarskim kulturama u ha na području Općine Bošnjaci.....	9
Tablica br. 4.: Broj aktivnih osiguranih osoba u Općini Bošnjaci.....	11
Tablica br. 5.: Gustoća naseljenosti na području Općine Bošnjaci (st/km ²), 2001. - 2011.....	14
Tablica br. 6.: Stanovništvo prema starosti i spolu na području Općine Bošnjaci.....	14
Tablica br. 7.: Opće kretanje stanovništva na području Općine Bošnjaci (1991. - 2001. - 2011.).....	15
Tablica br. 8.: Dobna struktura stanovništva Općine Bošnjaci.....	15
Tablica br. 9.: Obrazovna struktura nezaposlenih na području Općine Bošnjaci.....	17

POPIS GRAFIKONA

Grafikon br. 1.: Kretanje broja nezaposlenih u periodu od 2012. - 2015. godine u Općini Bošnjaci.....	11
Grafikon br. 2.: Dobna struktura nezaposlenih prema obrazovanju u Općini Bošnjaci.....	13
Grafikon br. 3.: Kretanje broja stanovnika u Općini Bošnjaci 2001. / 2011.....	13

POPIS SLIKA

Slika br. 1.: Područje Općine Bošnjaci u Vukovarsko - srijemskoj županiji.....	3
--	---

UVOD

Općina Bošnjaci jedinica je lokalne samouprave koja ima samo jedno glavo naselje Bošnjaci i nekoliko područja povremene naseljenosti (Vjerovi, Dugo, Topola- Morganj, Žuželj – Jasenovačica). Općina je smještena u tzv. Spačvanskom bazenu, a susjedne su joj općine Vrbanja, Drenovci, Nijemci te gradovi Županja i Otok. U neposrednoj blizini se nalazi državna granica s Republikom Bosnom i Hercegovinom.

Strategija razvoja Općine Bošnjaci za razdoblje 2015. do 2020. godine je strateški plansko - razvojni dokument za utvrđivanje i provedbu gospodarskog i društvenog razvoja. Navedeni dokument je izrađen u skladu s Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. do 2020. godine; Operativnim programom konkurentnost i kohezija 2014 - 2020; Operativnim programom učinkoviti ljudski potencijali 2014 – 2020; Strategijom pametne specijalizacije RH 2016-2020; Strategijom razvoja poduzetništva u RH 2013-2020; Strategijom razvoja turizma RH do 2020; te je usklađen s važećom Razvojnou strategijou Vukovarsko - srijemske županije, Strategijou razvoja turizma Vukovarsko-srijemske županije 2015-2020; Lokalnom razvojnom strategijou LAG-a Šumanovci 2014-2020.

Pri izradi Strategije razvoj Općine Bošnjaci za razdoblje od 2015. do 2020. godine s velikou pažnjou su promatrane trenutne vrlo teške socio - ekonomske prilike te u skladu s potrebama su utvrđeni ciljevi, prioriteti i mjere, čijou provedbou će se pridonijeti općem razvoju cijelog područja.

Autori angažirani u izradi Strategije razvoja su moderirali proces definiranja politika lokalnog razvoja od strane radnog tima za izradu dokumenta kojeg je Općina Bošnjaci imenovala te u čijem su sastavu sudjelovali predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora.

Prilikou izrade Strategije uvaženi su zajednički interesi stanovništva kroz prikupljanje projektnih prijedloga, ideja i sugestija o planiranim ulaganjima, aktivnostima i mogućnostima ostvarivanja financijskih potpora kroz europske i nacionalne fondove u navedenom programskom razdoblju koji se tiču sveukupnog razvoja Općine Bošnjaci.

1. OPIS PODRUČJA OPĆINE BOŠNJACI

1.1. Opće zemljopisne značajke područja

Općina Bošnjaci smjestila se u istočnom ravničarskom dijelu Vukovarsko - srijemske županije, na prostoru spačvanskog bazena. Geografski Općina Bošnjaci definirana je tokom rijeke Savom i kompleksom spačvanskih šuma. Teren je po svojim karakteristikama ravničarski, s površinama koje su po namjeni šume ili poljoprivredno zemljište. Od visokih voda rijeke Save prostor je zaštićen obrambenim nasipom.

Općina ima razmjerno povoljan geoprometni položaj, s obzirom da u neposrednoj blizini njenog prostora prolaze važni državni i međudržavni prometni (cestovni i željeznički) koridori.

Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine ima 3.901 stanovnika, prostire se na 94,96 km² i nalazi se u II. skupini razvijenosti prema indeksu razvijenosti utemeljenom na Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske.

1.1.1. Površina i granice područja

Općina Bošnjaci prostire se na površini 94,96 km², odnosno oko 3,89 % površine Vukovarsko - srijemske županije te 0,17 % kopnene površine Republike Hrvatske.

Površinu Općine Bošnjaci čini jedno glavno naselje i 4 povremena naselja za stanovanje (Topola, Vjerovi, Jasenovačica i Dugo), svi se nalaze u 100% ruralnom području.

Općina Bošnjaci graniči s općinama Vrbanja, Drenovci, Nijemci, gradovima Županja i Otok te s Bosnom i Hercegovinom (granični prijelaz Županja – Orašje).

1.1.2. Reljefne i klimatske karakteristike

Općina Bošnjaci nalazi se na 84 metra nadmorske visine, na području koje karakterizira jednoličnost nizinskog reljefa. Obuhvaća prostor uz rijeku Savu te spada u izrazito ravničarske krajeve s vrlo malim visinskim razlikama.

Navedene reljefne karakteristike posljedica su pripadnosti velikoj morfološkoj mega regiji Panonskog bazena, kojeg prema pedološkim osobinama karakteriziraju velike površine plodnog tla i šume. Plodna tla čine 5.019 ha ili 52,85 % ukupne površine Općine Bošnjaci te omogućuju uzgoj različitih poljoprivrednih kultura i time predstavljaju jedan od ključnih prirodnih resursa za gospodarski razvoj Općine Bošnjaci. Pored plodnog tla i šume zauzimaju veliko područje od oko 3.547 ha ili 37,35 % teritorija Općine Bošnjaci.

Osnovna reljefna osobina područja općine Bošnjaci je ravničarski teren.

Prostor Općine Bošnjaci geomorfološki pripada prostoru veće nizine, sastavljenoj od mladih kvartarnih sedimenata.

Geološki, područje općine pripada nasutoj ravnici Posavine, sastavljenoj pretežno od močvarnog pretaloženog prapora, s dosta gline, pijeska, šljunka, ugljenih naslaga i konglomerata.

Prostor općine nije unutar seizmički aktivnog područja, što je dobro, budući da je ovo područje ravničarski teren u neposrednoj blizini rijeke Save, čije su osobine tla nepovoljne obzirom na djelovanje seizmičkih sila.

Maksimalni intenzitet jačine potresa za razdoblje od zadnjih 200-500 godina na temelju seizmološke karte (NN 53/91) na ovome području iznosi 6-7 stupnjeva MCS ljestvice.

Slika 1.: Područje Općine Bošnjaci u Vukovarsko - srijemskoj županiji

Izvor : https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Op%C4%87ina_Bo%C5%A1njaci.jpg

Klima je pretežno kontinentalnog karaktera. Središnji godišnji broj dana sa snijegom iznosi 32,6 dana, a maksimalne temperature su u periodu od 5 – 9 mjeseca, a minimalne od 12 – 2 mjeseca.

Središnja godišnja temperatura iznosi 11,3°C , a karakteristično za spačvanski bazen je da na njegovom području postoje određena odstupanja od šireg prostora jer je on područje zatvorenog karaktera, veće

vlažnosti zraka i manje izraženih kontinentalnih obilježja pa je tamo srednja godišnja temperatura za stupanj niža.

Obzirom na ružu vjetrova, najučestaliji su vjetrovi iz smjera sjevero-zapad (prosječno 73 dana u godini), a magle su česte u jesensko/zimskom periodu.

1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština

Općina Bošnjaci posjeduje iznimno bogato kulturno i povijesno nasljeđe koje datira iz prapovijesnog razdoblja. Nematerijalnu kulturnu baštinu prvenstveno čini šokačka tradicija s bogatom folkloro - tradicijskim i etnološkom vrijednošću.

KULTURNA BAŠTINA – Crkva sv. Martina biskupa izgrađena je 1792. kao jednobrodna građevina s poligonalnom apsidom i dvokatnim tornjem u pročelju. Smještena je u centru sela i građena u duhu poznog baroka. Ističe se bogato obrađenim pročeljem i snažnom arhitekturom unutrašnjeg prostora. Izvedena je opekom, lađa pokrivena dvostrešnim krovom, svetište šatorastim, sakristija s dvostrešnim, a vjeroučionica jednoslivnim krovom. Glavna fasada vertikalno je podijeljena u tri zone s zvonikom, blago rizalito isturenim. U centralnom dijelu je arhitravno završen glavni ulaz. Lijevo i desno od ulaza su niše sa statuama apostola. Atika valovite linije uokviruje zvonik. Lađa je presvedena baldahinskim svodom, a svetište polukalotom sa susvodnicama.

Manifestacije koje se održavaju u Općini su Večer tamburaškog Milozvučja, Posavsko sijelo i Pokladno jahanje.

Večer tamburaškog Milozvučja je već tradicionalna kulturna manifestacija kojoj je cilj promovirati i očuvati tradiciju sviranja i pjevanja tamburaške glazbe. Manifestacija se redovito održava od 2012. godine u mjesecu siječnju te na istoj nastupaju razni tamburaški sastavi i pjevačke skupine iz cijele Hrvatske.

Posavsko sijelo je manifestacija koja se svake godine održava u vrijeme Uskršnjih praznika, a u organizaciji pretežito sudjeluje stanovništvu koje je podrijetlom iz bosanske Posavine. Posavskim sijelom održavaju običaje iz svoga rodnoeg kraja kroz nastupe izvođača iz bosanske Posavine i okolice.

Pokladno jahanje u Općini Bošnjaci odražava se svake godine u ponedjeljak dva dana prije početka korizme. Na ovoj manifestaciji se okupljaju jahači iz okolnih mjesta te sa svojim konjima uz pjesmu prolaze kroz sve ulice Općine.

PRIRODNA BAŠTINA na području Općine obuhvaća Spačvansku šumu, Bošnjačke vjerove i rijeku Savu.

Spačvanska šuma (NATURA 2000) Na južnom krilu Vukovarsko-srijemske županije pruža se atraktivan prostor istočno od željezničke pruge Vinkovci - Županja, omeđen s juga rijekom Savom. To su poznate šume hrasta lužnjaka u europski znanom bazenu Spačva. Šume su protkane vodotocima Bosuta, Spačve, Virova, Lubnja i Studve. Slavonska šuma hrasta specifičan je fenomen jedinstven u svijetu. Izuzetno značajna funkcija šuma spačvanskog bazena je i u tome da transpiracijom, intercepcijom i zadržavanjem u šumskom tlu vežu i troše velike količine vode što sprječava velike vodene valove i osigurava znatne

količine pitke vode. U barama, gdje se voda zadržava većim dijelom godine, osim na kraju vegetacijskog razdoblja, zastupljena je šuma poljskog jasena s kasnim drijemovcem. Na ovom području značajne su i vlažne dolinske livade s bogatstvom biljnih zajednica i vrsta, koje su u Europi potpuno potisnute i nestale regulacijama vodotoka i isušivanjem tla za poljoprivredne površine. Nizinske šume spačvanskog bazena bogate su raznolikom faunom - to su prirodna staništa jelena, srne, divlje svinje, lisice, zeca, kune zlatice, škanjca mišara, goluba grivnjaša, mnogobrojnih ptica pjevica, kao i brojnih vrsta leptira (šumama gospodari Uprava šuma Vinkovci, šumarija Županja).

Bošnjački vjerovi su jedno od izvorišta rijeke Spačve te čine prirodnu cjelinu sa šumama kroz koju protječu. Značajnu ulogu u vodostaju VJEROVI imaju podzemne vode koje se kreću na dubini 1,75 - 2, 75 m ispod površine zemljišta pa zato nikad ne presušuju. dakle od prirodnog fenomena izvorišta - vira nastao je i naziv VJEROVI. Bogato su stanište raznim biljnim i životinjskim vrstama. Većim dijelom godine VJEROVI su močvarno područje te pružaju idealne uvjete za odmor, ribolov, lov, šetnju i branje gljiva. Na Vjerovima se nalazi i vikend naselje u kojem postoje potencijali za oblikovanje dodatnih kapaciteta smještajne, ugostiteljske i druge turističke ponude. Zahvaljujući bujnoj vegetaciji u vodi VJEROVA nalaze se raznovrsni kukci koji služe kao hrana brojnim ribama i drugim životinjama. Ovdje žive ribe nizinskih voda: šaran, linjak, štuka, som, karas, sunčani karas, bjelica, grgeč - bandar - bulješ - okan ili ostriz, deverika, žutooka, keder i čikov. Među pticama ističu se bijela roda, crna roda, bijela čaplja, crna liska, siva čaplja, divlja patka, orao ribič, golub grivnjaš te orao štekavac - veliki riblji orao koji je veoma prorijeđen i prijeti mu izumiranje. Od sisavaca u vodi živi vidra, a na pojilo dolazi lisica, divlja svinja, srna i jelen. Općenito možemo reći da su fauna i flora VJEROVA slični onima u Kopačevu. U neposrednoj blizini VJEROVA nalazi se upravljani Rezervat hrasta lužnjaka Lože. Zbog izvrsnih genetskih svojstava žir s obala Virova, kao sjemenski materijal, šalje se po cijeloj Europi te ovaj podatak dovoljno govori i o biološkoj vrijednosti ekosistema VJEROVI.

Rijeka Sava - Općina pripada slivnom toku rijeke Save, pod čijim je izrazitim vodnim režimom, i to posebno južni dio Općine (zbog razmjerno niskih kota terena u tom dijelu Općine). Vodotok Save karakterizira kišno-snežni režim s glavnim maksimumom u ožujku i prosincu te glavnim minimumom u kolovozu. Područje općine Bošnjaci ispresijecano je manjim potocima i kanalima, koji su u južnom i sjeveroistočnom dijelu općine djelomično meliorirani. Osim oborina, drugi glavni izvor vode u potocima su podzemne vode, koje nisu dio slivnog toka rijeke Save.

1.1.4. Stanje društvene i komunalne infrastrukture

Društvenu infrastrukturu Općine Bošnjaci čine obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb te kulturne i športske djelatnosti.

Obrazovanje

Na području Općine Bošnjaci djeluje osnovna škola fra Bernardina Tome Leakovića u kojoj se pohađa razredna nastava od 1. do 8. razreda. Predškolski odgoj se odvija u osnovnoj školi kroz cijelu godinu u okviru programa „Mala škola“. Na području Općine Bošnjaci također djeluje igraonica „dječje ruke“. U igraonici je organiziran četverosatni odgojni program za djecu od 3 godine pa do predškolskog uzrasta.

Trendovi smanjenja upisanog broja djece u školama vidljivi su i na području Općine. U periodu od 2012. do 2015. godine broj djece upisane u osnovnu školu smanjen je za 17%. Broj učitelja i zaposlenika je podjednak i nije se mjenjao dosta dugo godina. U osnovnoj školi trenutno ima 16 razrednih odjeljenja.

Zdravstvo

Zdravstvena zaštita stanovništva organizirana je preko Doma zdravlja iz Županje kroz zdravstvenu stanicu u Bošnjacima. U stanici se pruža osnovna zdravstvena zaštita u ambulanti opće prakse.

Socijalna skrb

Socijalna skrb se obavlja preko Crvenog križa Županja koji dostavlja gotove tople obroke, pruža usluge odvoza potrebitih liječniku.

Komunalna infrastruktura

Što se **prometa** tiče, položaj Općine razmjerno je, geoprometno gledano, povoljan - u neposrednoj blizini njenog prostora prolaze važni državni i međudržavni prometni koridori.

Kvaliteta i sigurnost postojećih cesta u cijeloj županiji, pa tako i u Općini Bošnjaci, nije zadovoljavajuća. Razlog tomu su nekvalitetna gradnja (polaganje asfaltnih slojeva na lošu podlogu - makadam), ratna razaranja te prometno preopterećenje prometnica. Nedovoljna je i izgrađenost mreže nerazvrstanih cesta, poljskih putova, bitnih za poljoprivredne aktivnosti. Razlog tomu je što je njihova izgradnja i održavanje u nadležnosti lokalne samouprave, a iziskuje znatna ulaganja.

Na području Općine Bošnjaci postoje dva glavna cestovna prometna smjera, koji su poveznica Općine s dijelom Vukovarsko-srijemske županije, ali i s drugim dijelovima Hrvatske. To su državne ceste D4 na sjeveru Općine (GP Bregana-Zagreb-Slavonski Brod-Lipovac- GP Bajakovo) te D214 (Županja-Bošnjaci-GP Gunja) na jugozapadnom dijelu Općine Bošnjaci.

Osim cesta državne važnosti, na području Općine su još i dvije županijske ceste Ž4223 (Bošnjaci-Otok) i Ž4229 (Bošnjaci-Ž172) te nekoliko nerazvrstanih prometnica.

Poštanska infrastruktura na području Općine postoji u osnovnim oblicima. Ona se sastoji od jedinice poštanske mreže u Bošnjacima koja kao takva pokriva sadašnje potrebe korisnika. Planom se ne predviđa proširivanje poštanskog sustava, ali se očekuje modernizacija i osuvremenjivanje postojećih prostora i opreme.

Telekomunikacijska mreža, fiksna i mobilna, u Općini Bošnjaci kvalitetno je izvedena i u potpunosti zadovoljava sadašnje potrebe njenih krajnjih korisnika.

Na području Općine nema proizvodnje **električne struje**, tako da se sve potrebe podmiruju putem opskrbe iz mreže HEP-a.

Prostor Vukovarsko srijemske županije uključen je u **plinoopskrbni sustav** Republike Hrvatske, a time i prostor Općine Bošnjaci.

Kanalizacija je jedan od osnovnih razvojnih projekata koji je od primarne važnosti za Bošnjake. Na području općine ne postoji organizirano sakupljanje otpadnih i sanitarnih voda javnim odvodnim sustavom. Stanje odvodnje otpadnih i sanitarnih voda naselja je nepovoljno - mali broj kućanstava ima

djelomično izvedenu kolektorsku mrežu sustava za odvodnju, a ni jedna od postojećih mreža nema uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Objekti u kojima se prikupljaju otpadne i sanitarne vode riješeni su lokalno po mjestu nastanka putem septičkih i crnih jama, u kojima se otpadne vode odvede u niže slojeve zemlje i miješaju s podzemnom vodom. Obzirom na neadekvatno riješen sustav prikupljanja i odvodnje otpadnih voda, u tijeku je priprema studijske i projektne dokumentacije za izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i proširenje kanalizacijske mreže, a izgradnja istog se planira do 2023. godine.

Odvodnja oborinskih voda regulirana je u sklopu mreže odvodnih kanala na prometnicama te mreže sustava odvodnje s poljoprivrednih površina. Stanje kanala nije dobro, odnosno najveći problem kanala je njihovo neredovito održavanje od strane nadležnih tijela što onemogućava otjecanje akumulirane oborinske vode te uzrokuje poplavljanje lokalnog područja. Također je u okviru izgradnje kanalizacijskog sustava potrebno riješiti i problem nemogućnosti kontrole nečistoće vode koja se putem oborinskih voda skuplja s asfaltiranih prometnih površina u naseljima i izvan njih.

Opskrba vodom u Bošnjacima je dobra jer je ukupno područje Općine spojeno na regionalni vodovod gdje se opskrbljuje s kvalitetnom brdskom vodom s izvorišta Sikirevci. Pričuvno vodocrpilište je podzemno izvorište Bošnjaci smješteno na krajnjem zapadnom dijelu Općine uz granicu s područjem Grada Županje. Na samoj granici između ta dva područja izgrađena je crpna stanica, hidrostanica te uređaj za pročišćavanje.

Zbrinjavanje otpada - Na području Općine postoji organizirani odvoz komunalnog otpada i papira putem jednog komunalnog poduzeća i postavljeno je 5 zelenih otoka, a isti se odlaže na odlagalištu u Županji. Potrebno je uložiti dodatne napore u daljnje odvojeno prikupljanje i recikliranje otpada te u izgradnju i opremanje zajedničkog reciklažnog dvorišta u Županji.

1.2. Gospodarske značajke područja

Prema podacima ministarstva nadležnog za regionalni razvoj iz 2013. godine Općina Bošnjaci je u II. skupini razvijenosti, odnosno s indeksom razvijenosti većim od 50 % prosjeka RH, točnije 50,12 %. Uzroci navedenim niskim indeksima razvijenosti nalaze se kretanju svih osnovnih pokazatelja koji su niži od vrijednosti na razini Republike Hrvatske, Vukovarsko - srijemske županije i LAG-a Šumanovci (*vidi: Tablica br. 3.*).

Tablica br. 1.: Indeksi razvijenosti 2014. godine

	Prosječni dohodak p. c.	Prosječni izvorni prihodi p. c.	Prosječna stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovanog stanovništva
RH	28.759	2.969	16,00 %	100,0	100,00 %
VSŽ	20.368	1.441	25,40 %	95,1	69,31 %
LAG	15.467	1.048	33,60 %	95,86	58,44 %

Bošnjaci	14.829	854	35,80 %	97,1	58,22 %
-----------------	---------------	------------	----------------	-------------	----------------

Izvor: Analiza stanja LAG-a Šumanovci, 2014.

Posebice su zabrinjavajući podaci od prosječno 35,80% stope nezaposlenosti na području Općine Bošnjaci u odnosu na nacionalnu prosječnu stopu nezaposlenosti od 16 %. Preostali zaposleni dio stanovnika u Općini Bošnjaci ostvaruje 72,8 % prosječnog dohotka per capita na razini županije, koja ima treći najmanji dohodak u RH, odnosno 44,7 % u odnosu na nacionalni prosjek.

Prema dostupnim podacima ukupni broj aktivnih pravnih osoba na području Općine Bošnjaci na dan 31.12.2014. bio je 27. Ukupno 8 poduzeća na području Općine Bošnjaci je predalo godišnje financijsko izvješće (u daljnjem tekstu: GFI). U strukturi ukupnog broja poduzeća na području Općine Bošnjaci koja su predala GFI najzastupljenija su mala poduzeća (8 poduzeća, odnosno 100 %).¹

1.2.1. Glavne gospodarske djelatnosti

Prema podacima DZS od ukupnog broja od 303 zaposlenih u tvrtkama u Općini Bošnjaci najviše ih je radilo u djelatnostima obrazovanja, trgovine te poljoprivrede i šumarstva. Kada izdvojimo sektor obrazovanja kao dio javnih službi, trgovina, poljoprivreda i šumarstvo ističu se kao glavne gospodarske grane. Najznačajniji resursi područja Općine Bošnjaci, odnosno kvantiteta i kvaliteta poljoprivrednog zemljišta, šumski resursi te vodni potencijali, kao glavne gospodarske djelatnosti ističu:

- poljoprivredu i šumarstvo;
- preradu hrane i ostale prerađivačke djelatnosti;
- ruralni turizam;
- preradu drvnih ostataka, šumsku biomasu
- ostale nepoljoprivredne djelatnosti.

Poljoprivreda i šumarstvo

Poljoprivreda predstavlja najvažniju i najdinamičniju gospodarsku granu budući da područje Općine Bošnjaci raspolaže s izuzetno kvalitetnom prirodnom osnovom za razvoj poljoprivrede, jer ima 4.802 ha poljoprivrednog zemljišta koje je pogodno za raznovrsnu poljoprivrednu proizvodnju, što je i rezultiralo velikom tradicijom i iskustvom u poljoprivrednoj proizvodnji (*vidi: Tablica br. 4.*).

Tablica br. 2.: Poljoprivredne površine i poljoprivredna gospodarstva na području Općine Bošnjaci

	Oranice (ha)	Ukupno PG s JIBIG	Ukupno PG koji kandidiraju na poticaje

¹ Izvor: Županijska komora Vukovar; Hrvatska gospodarska komora

Općina Bošnjaci	4.802	309	197
Ukupno LAG	27.443	1.676	1.166
Učešće u LAG	17,50 %	18,44 %	16,89%
Ukupno VSŽ	139.858	7.613	4.943
Učešće u VSŽ	3,43 %	4,06%	3,98%

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj, VSŽ, 2015.

Poljoprivredne površine Općine Bošnjaci čine 17,50 % ukupno poljoprivrednih površina LAG-a Šumanovci i 3,43 % ukupno poljoprivrednih površina Vukovarsko-srijemske županije. Gotovo ukupno poljoprivredno zemljište u Općini Bošnjaci čine oranice, zatim slijede pašnjaci te voćnjaci i livade. Navedena struktura kultura na poljoprivrednim površinama je istovjetna i na području cijeloga LAG-a Šumanovci, ali i Vukovarsko - srijemske županije (*vidi: Tablica br. 5.*).

Tablica br. 3.: Poljoprivredne površine po katastarskim kulturama u ha na području Općine Bošnjaci

	Oranice (ha)	Voćnjaci (ha)	Livade (ha)	Pašnjaci (ha)	Ukupno poljoprivredne površine (ha)
Bošnjaci	4.802	68	34	85	4.989
Udio u ukupnim poljoprivrednim površinama	96,25%	1,36%	0,68%	1,71%	100,00%
LAG	27.443	295	216	711	28.665
Udio u LAG-u	17,50%	23,05%	15,74%	11,95%	17,40%
VSŽ	139.858	2.558	934	4.299	147.649
Udio u VSŽ	3,43%	2,66%	3,64%	1,97%	3,38%

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj, VSŽ, 2014.

Šumarstvo – na području Općine Bošnjaci pod šumom je ukupno 3547 ha a to je 37,35% ukupne površine Općine. Šumom upravlja šumarija Županija koja je pod nadležnosti Upravom šuma Vinkovci.

Prerada hrane i ostale prerađivačke djelatnosti

Na području Općine Bošnjaci se prerada hrane se odvija u tvornici tjestenine Ragusa d.o.o. koja je stari proizvodni pogon ponovno osposobila i od 2005. Godine rade proizvodnju i u Bošnjaci. Uz tjesteninu u Bošnjacima se proizvodi i rajčica koju tvrtka Ruris d.o.o. uspješno prizvodi i prodaje na svoja tri staklenika. Naravno najčešći oblik prerade hrane je proizvodnja suhomesnatih proizvoda koja je tradicionalna za ovaj kraj se proizvodi na tri OPG-a, kao i proizvodnja meda.

Ruralni turizam

Ruralni turizam na području Općine Bošnjaci se polako razvija, uz svoje tradicionalne kušaonice na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima se mogu kušati suhomesnati proizvodi, slavonska šljivovica i

likeri, med. Uz to Općina nudi jedan od najljepših muzeja šumarstva (Šumarski muzej) gdje se može vidjeti tradicionalni prikaz oruđa za rad u šumi kako se nekada radilo i kako se sada radi. Na području Općine Bošnjaci trenutno ima 29 ležaja, što je još nedovoljno veći razvoj ruralnog turizma i za turističku ponudu.

1.2.2. Stanje gospodarstva

Poslovno okruženje na području Općine Bošnjaci karakterizira dobra geostrateška pozicija, posebice blizina tržišta BiH i Srbije, relativno dobra prometna povezanost, solidna učinkovitost sudstva i ažurnost zemljišnih knjiga. Pored toga, prednosti okruženja su niži troškovi zemljišta, poslovnog prostora i rada.

S druge strane, kao što je vidljivo iz navedenih podataka, područje Općine Bošnjaci karakteriziraju obilježja uvjeta poslovanja Vukovarsko-srijemske županije, koja se nalazi na pretposljednem mjestu u RH prema indeksu konkurentnosti². Tako nizak prag je posljedica slabe razvijenosti poduzetništva, niske razine ulaganja, niske tehnološke razvijenosti, male orijentiranosti na izvoz te vrlo niske inovativnosti, ali i loše obrazovne strukture te velikih migracija stanovništva.

Osnovna karakteristika strukture gospodarstva na području Općine Bošnjaci je veliki udio primarnog sektora, prvenstveno poljoprivrede, u formiranju ukupnog prihoda te mala zastupljenost sekundarnog i tercijarnog sektora.

1.2.3. Tržište radne snage

Problemi u gospodarstvu, koji su bili prisutni i prije, dodatno su se povećali u posljednjim godinama dugotrajne gospodarske recesije u RH, a to je pored povećanja broja nezaposlenih, rezultiralo i smanjenjem potražnje za radnom snagom, što upućuje na stagnaciju tržišta rada.

Na području Općine Bošnjaci je broj zaposlenih, odnosno broj aktivnih osiguranih osoba na Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje na dan 31.12.2015. iznosio ukupno 303 osoba. Od toga su 152 bili zaposleni kod pravnih osoba, 35 obrtnici, 75 poljoprivrednici, 3 samostalne profesionalne djelatnosti, 37 radnici kod fizičkih osoba te 1 osiguranika sa produženim osiguranjem.

U ukupnom broju od 303 osiguranih osoba, učešće žena iznosilo je 131 odnosno 43,23%, što možemo interpretirati na način da se žene teže zapošljavaju od muških (*vidi: Tablica br. 6.*).

Broj nezaposlenih u periodu 2012. - 2015. po JLS na području Općine Bošnjaci pokazuje nestabilne trendove. Tako je broj nezaposlenih na području Općine Bošnjaci u prosincu 2015. iznosio 486 i bio je za 185 manji nego u prosincu 2012., kada je iznosio 671, a u godinama između se povećavao i smanjivao. Međutim u zadnje dvije godine iskazan je pozitivan trend smanjenja broja nezaposlenih te je u 2015.g. gotovo 30% manje nezaposlenih nego 2013.g. Detaljni podaci o kretanju broja nezaposlenih u Općini Bošnjaci prikazani su nastavno u Grafikonu br. 1.

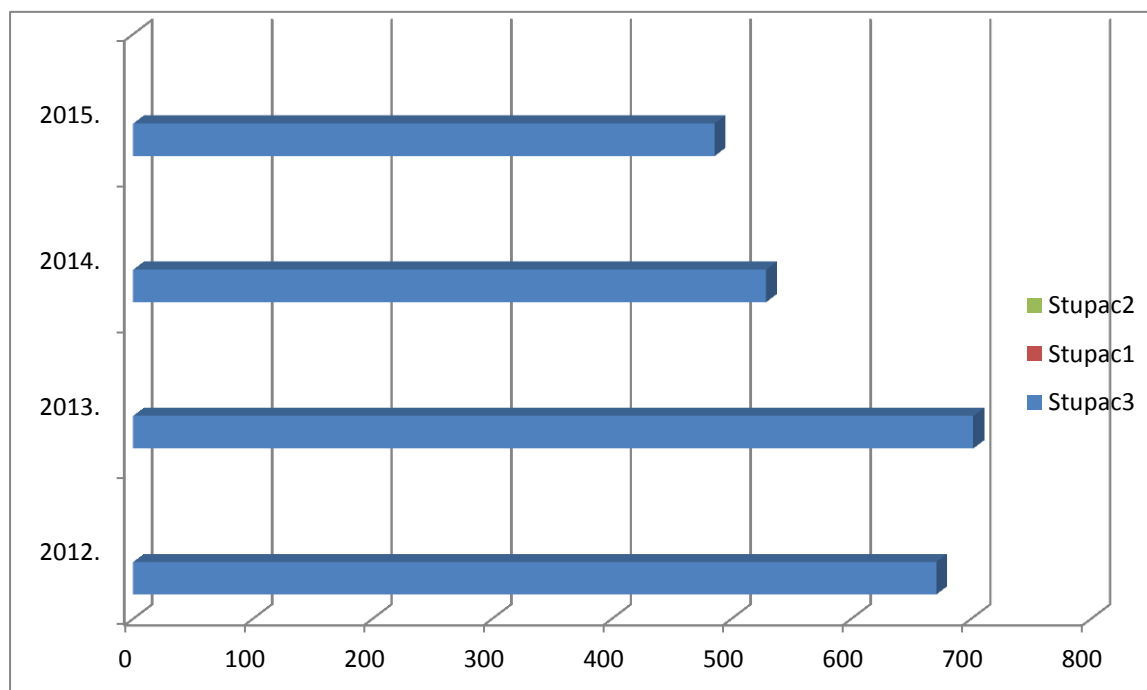
² Izvor: Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske, 2010. godina

Tablica br. 4.: Broj aktivnih siguranih osoba u Općini Bošnjaci

Radnici kod pravnih osoba			Obrtnici			Poljoprivrednici			Samostalne profesionalne djelatnosti		
Muški	Žene	Ukupno	Muški	Žene	Ukupno	Muški	Žene	Ukupno	Muški	Žene	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
67	85	152	27	8	35	57	18	75	3	0	3
Radnici kod fizičkih osoba			Osig. zaposleni kod međ. organizacija			Osiguranici -			U K U P N O		
			i u inozemstvu			produženo osiguranje					
Muški	Žene	Ukupno	Muški	Žene	Ukupno	Muški	Žene	Ukupno	Muški	Žene	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
18	19	37	0	0	0	0	1	1	265	186	303

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Sektor za ekonomske poslove, Odjel plana i analize, stanje na dan 30.9.2015.

Grafikon br. 1.: Kretanje broja nezaposlenih u periodu od 2012. – 2015. u Općini Bošnjaci

Izvor: statistika.hzz.hr, siječanj 2016.

Smanjenje broja stanovnika na području Općine Bošnjaci uz istovremeno povećanje nezaposlenosti

Privremena ili trajna emigracija stanovništva je pokazatelj općeg stanja gospodarstva u Općini Bošnjaci, a ratna događanja, gospodarska tranzicija s nestankom ili smanjenjem kapaciteta prijeratnih velikih gospodarskih subjekata rezultirala je činjenicom da se Općina Bošnjaci iz imigracijskog područja transformirala u izrazito emigracijsko područje.

Dodatni element narušavanja strukture radne snage i dobne strukture je i činjenica kako su trajnim migracijama najčešće obuhvaćene mlade, visokoobrazovane osobe čime, ukoliko se ne privuku nove investicije, područje gubi vlastiti razvojni potencijal, ali i pretpostavke za održavanje vlastite demografske vitalnosti.

Problemi u gospodarstvu, koji su bili prisutni i prije, dodatno su se povećali u posljednjim godinama dugotrajne gospodarske recesije u RH, a to je pored povećanja broja nezaposlenih, rezultiralo i smanjenjem potražnje za radnom snagom, što upućuje na stagnaciju tržišta rada.

Kretanje broja nezaposlenih uz istodobno smanjenje broja stanovnika Općine Bošnjaci u razdoblju 2001. i 2011. god. za 752 stanovnika. Tržište rada se polako oporavlja, broj nezaposlenih iz godine u godinu smanjuje te se gospodarstvo polako iskazuje pozitivna kretanja i otvaraju se nova radna mjesta.

Dobna struktura nezaposlenih

U siječnju 2016. godine je na području Općine Bošnjaci registrirano 486 nezaposlenih, od toga 248 žena (51,02%). Dugotrajno nezaposlenih (oni koji su nezaposleni više od godinu dana) je 362 (74,49% od ukupnog broja nezaposlenih). Udio žena u dugotrajno nezaposlenima je 51,10% (185 žena), a udio mladih do 24. godine iznosi 13,45% (ukupno nezaposleno mladih je 65, od toga 27 dugotrajno).³

Obrazovna struktura nezaposlenih

Pored gospodarskih kretanja, obrazovna struktura nezaposlenih osoba predstavlja dodatan otežavajući element za aktiviranje pozitivnih procesa na tržištu rada. Naime, gotovo 35% (34,77%, 169 sa osnovnoškolskim stupnjem obrazovanja od ukupno 486) nezaposlenih osoba ima najviše završenu osnovnu školu, a samo 7,20% (7,20%, 35 od 486) ima više ili visoko obrazovanje.

Stoga daljnje aktivnosti na području Općine Bošnjaci treba prvenstveno usmjeriti na obrazovanje i obučavanje po svim tematskim segmentima i to ukupne radne populacije, radi aktiviranja pozitivnih gospodarskih procesa u cilju zadržavanja postojećih i otvaranja novih radnih mjesta (*vidi: Grafikon br. 2.*).

³ Izvor: statistika.hzz.hr, siječanj 2016.

Grafikon br. 2.: Dobna struktura nezaposlenih prema obrazovanju u Općini Bošnjaci

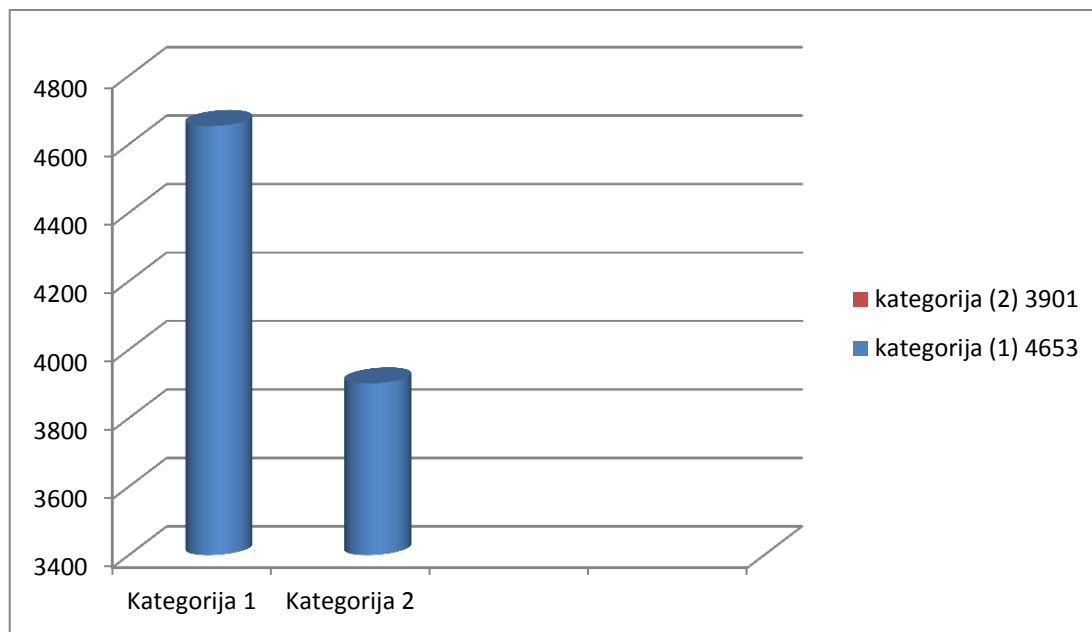

1.3. Demografske i socijalne značajke područja

Demografske i socijalne značajke Općine Bošnjaci, koju čini pretežito ruralno stanovništvo, su negativna demografska kretanja, odnosno negativni prirodni prirast i saldo migracije, ali i ispodprosječna gustoća naseljenosti te ispodprosječan udio nacionalnih manjina od 1,08%⁴ u ukupnom broju stanovnika.

Grafikon br. 3.: Kretanje broja stanovnika u Općini Bošnjaci 2001. / 2011.

⁴ Popis stanovništva 2011, DZS

Nastavno Grafikonu br.3. prikazano je kretanje broja stanovnika u Općini Bošnjaci u 2001. i 2011.god. U navedenom razdoblju broj stanovnika na području smanjio se za 752 odnosno za više od 16%, što ukazuje na iznimno negativne trendove depopulacije stanovništva na području.

1.3.1. Broj i gustoća stanovnika

Prema popisu iz 2011. godine područje Općine Bošnjaci ima 3.901 stanovnika na 94,96 km², a time i ispodprosječnu gustoću naseljenosti od 41,1 st/km² u odnosu na nacionalni prosjek od 75,8 st/km²⁵. Navedena ispodprosječna naseljenost je karakteristika ruralnog područja i dugoročno predstavlja veliku prijetnju gospodarskog razvoja područja. Posebno je zabrinjavajuće što kretanja gustoće stanovnika iskazuju tendenciju pada, 2001. godinu ista je iznosila 49,0 st/km², a što se može okarakterizirati kao posljedica negativnih demografskih kretanja (*vidi: Tablica br. 7.*).

Tablica br. 5.: Gustoća naseljenosti na području Općine Bošnjaci (st/km²), 2001. - 2011.

PODRUČJE	POVRŠINA /km ²	GUSTOĆA NASELJENOSTI		
		2001. godine		2011. godine
		BROJ STANOVNIKA /1km ²	POVRŠINA /km ²	BROJ STANOVNIKA /1km ²
Bošnjaci	94,96	49,00	94,96	41,10
LAG Šumanovci	607,19	63,7	607,19	51,0
Vukovarsko-srijemska	2.447,72	83,6	2.447,72	73,3

⁵ Popis stanovništva 2011, DZS

županija				
----------	--	--	--	--

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001. i 2011.

Tablica br. 6.: Stanovništvo prema starosti i spolu na području Općine Bošnjaci

PODRUČJE	0 - 14	15 - 29	30 - 44	45 - 64	65+	Ukupno
Bošnjaci	671	811	785	995	639	3.901
Starosni udio	17,20%	20,79%	20,12 %	25,50 %	16,39 %	100 %
Žene	351	376	373	468	398	1.966
Rodni udio	52,31 %	46,36 %	47,51 %	47,03 %	62,28 %	50,39 %

Izvor: Popis stanovništva 2011., DZS

Dobna i rodna struktura stanovništva ukazuje na vitalnost, biodinamiku i ekonomski potencijal. Područje Općine Bošnjaci karakterizira zastupljenost zrelog stanovništva od 66,41%, dok je udio mlade populacije (17,20%) veći od stare populacije (16,39%). Navedeni pokazatelji pozitivno odstupaju od kretanja u Vukovarsko-srijemskoj županiji gdje je oko 17% udio i mlade i stare populacije te pozitivno zaostaje za padom udjela mladog stanovništva od 15% na nacionalnoj razini.⁶ Visok udio žena u post fertilnoj dobi (47,03% žena je u dobi preko 45 godina) ukazuje na sve veći dio ženskog stanovništva koji ne sudjeluje u biodinamičkim procesima (*vidi: Tablica br. 8.*).

1.3.2. Demografska kretanja

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine područje Općine Bošnjaci ima 3.901 stanovnika, a što je za 30,3 % manje u odnosu na Popisu stanovništva iz 2001. godine. Područje Općine Bošnjaci je, za razliku od Vukovarsko-srijemske županije, u razdoblju ratnih razaranja od 1991. – 2001. god. zabilježilo porast stanovnika, a značajan pad stanovništva bilježi upravo u mirnodopskom razdoblju (*vidi: Tablica br. 9.*).

Tablica br. 7.: Opće kretanje stanovništva na području Općine Bošnjaci (1991. - 2001. - 2011.)

PODRUČJE	POPIS	POPIS	POPIS
	1991.	2001.	2011.
Bošnjaci	4.426	4.653	3.901
LAG Šumanovci	36.782	38.667	30.966
Vukovarsko - srijemska županija	231.241	204.768	179.521

⁶ Popis stanovništva 2011, DZS

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2012.

Prema strukturi stanovništva područje Općine Bošnjaci je isključivo ruralnog karaktera. Demografska kretanja na području Općine Bošnjaci obilježavaju kontinuirani negativni saldo migracije, što znači da se više stanovništva iseljava nego doseljava, a glavni čimbenik su migracije u druge županije. Posebno zabrinjava veliki udio u iseljavanju radno aktivnog stanovništva, posebice mlade i obrazovane populacije.

Prema podacima DZS „Popis stanovništva 2011“ u Općini Bošnjaci živi ukupno 3.901 stanovnika, a 2.591 stanovnika, odnosno 66,42 %, je u dobi od 15 do 64 godina starosti, što predstavlja značajan udio raspoložive radne snage u ukupnom broju stanovnika (*vidi: Tablica br. 10.*).

Pokazatelji dobne strukture ukazuju na trend postupnog starenja stanovništva, a što je u skladu s županijskim, nacionalnim, ali i europskim trendom. Intenzivno starenje populacije ima za posljedicu smanjenje broja stanovništva, a posljedično tome i povećanja staračkih domaćinstava.

Tablica br. 8.: Dobna struktura stanovništva Općine Bošnjaci

Dobna skupina	0-14	15-29	30-44	45-64	65+	Ukupno
Broj stanovnika	671	811	785	995	639	3.901
Udio %	17,20	20,79	20,12	25,50	16,39	100

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godine

Kao što je prethodno navedeno, područje Općine Bošnjaci karakteriziraju negativna demografska kretanja te, ukoliko se ne zaustave navedeni negativni trendovi, demografska struktura bi mogla postati ozbiljna prijetnja, ne samo budućem razvoju, već i opstanku.

1.3.3. Obrazovna struktura stanovništva

Područje Općine Bošnjaci obilježava loša obrazovna struktura stanovništva, odnosno ispodprosječni udio obrazovanog stanovništva, odnosno stanovništva s formalnim obrazovanjem koje je starije od 15 godina te znatno niži udio više i visoko obrazovanog stanovništva u odnosu na nacionalnu strukturu, a što je, između ostalog, i posljedica slabe infrastrukture za studiranje i izvannastavnih programa za studente.

Sukladno popisu stanovnika iz 2011. godine u Vukovarsko - srijemskoj županiji je 5.676 stanovnika starijih od 10 godina bilo nepismeno, što je 3,2% stanovništva od 10 i više godina (RH=1,8%). Nepismenost je posebno naglašena kod starijih dobnih skupina od 60 i više godina starosti. Gledano prema stupnju obrazovanja, od 165.409 stanovnika starijih od 15 godina, 50,9% ima završenu osnovnu ili uopće nema završenu školu, 41,3% ima završenu srednju školu, dok 6,6% ukupnog stanovništva (starijeg od 15 godina starosti) ima višu ili visoku stručnu spremu (za 1,1% stanovništva podaci o obrazovanju su nepoznati).

Budući da su demografske i socijalne značajke područja Općine Bošnjaci kompatibilne s podacima za Vukovarsko-srijemsku županiju, prethodno navedeni podaci o obrazovnoj strukturi stanovništva su karakteristični i za područje Općine Bošnjaci.

Struktura gospodarstva na području Općine Bošnjaci pretežito se temelji na poljoprivredi te trgovini za koju je potrebna niža razina obrazovanja pa tako postojeće gospodarstvo ne potiče visoko obrazovanje stanovništva. S druge strane, visokoobrazovane osobe, čija struka nije zastupljena u lokalnom gospodarstvu, teško pronalaze zaposlenje čime nastaje vrlo snažan poticaj za njihovu emigraciju.

Pored gospodarskih kretanja, obrazovna struktura nezaposlenih osoba predstavlja dodatan otežavajući element za aktiviranje pozitivnih procesa na tržištu rada. Stoga daljnje aktivnosti na području Općine Bošnjaci treba prvenstveno usmjeriti na obrazovanje i obučavanje po svim tematskim segmentima i to ukupne radne populacije, radi aktiviranja pozitivnih gospodarskih procesa u cilju zadržavanja postojećih i otvaranja novih radnih mjesta (*vidi: Tablica br. 11.*).

Nužno je zaustaviti trenutno spiralno nepoticanje obrazovanja stanovništva koje onemogućava ekonomski razvoj i otvaranje novih radnih mjesta, a time ponovno potiče emigraciju stanovništva. Stoga je jedna od prioritarnih aktivnosti na području Općine Bošnjaci provedba cijelo životnog obrazovanja na svim razinama kako bi lokalno stanovništvo usvojilo potrebna znanja i vještine koje će doprinijeti njihovom gospodarskom, ali i društvenom razvoju.

Tablica br. 9.: Obrazovna struktura nezaposlenih na području Općine Bošnjaci

		Bez škole i s nezavršenom OŠ	Osnovna škola	Srednja škola sa zanimanjem 1-3 godine	Srednja škola sa zanimanjem 4 godine	Gimnazija	1.stupanj fakulteta	Fakultet, akademija
ukupno	486	24	145	282			17	18
Udio %	100	4,94	29,84	58,02			3,50	3,70

Izvor: statistika.hzz.hr, prosinac 2015.

1.3.4. Školstvo

Na području Općine Bošnjaci provodi se *osnovnoškolsko obrazovanje* i to u: „Osnovna škola fra Bernardina Tome Leakovića" Bošnjaci, osim osnovne škole Općina sufinancira boravak djece u vrtiću „Maslačak“ Županja, kao i igraonicu „dječje ruke“ u Bošnjacima.

Mladi s ovog područja uglavnom stječu *srednjoškolsko obrazovanje* u srednjim školama u Županji i Vinkovcima. Najveći broj učenika pohađa srednje škole u Županji, i to: Gimnaziju (Opću i Matematičku), Elektrotehničku školu te Obrtničko - industrijsku školu u Županji, koja također ima i svoju ispostavu, Srednjoškolski centar u Drenovcima. U Obrtničko - industrijskoj školi gdje obrazovanje traje tri i četiri godine, obrazuju se sljedeća zanimanja: tri godine - automehaničar, bravar, pomoćni bravar, CNC operater, elektroinstalater, elektromehaničar, instalater grijanja i klimatizacije, kuhar / konobar,

vodoinstalater, prodavač, frizer; te četiri godine - ekonomist, poljoprivredni tehničar / fitofarmaceut, odjevni tehničar.

1.3.5. Kultura

U srednjem neolitiku se na tlu Slavonije, Baranje i Srijema razvila sopotska kultura. Nositelji sopotske kulture žive u nadzemnim kućama koje su načinjene od konstrukcije drvenih stupova i pletera od pruća te omazane kućnim lijepom, a ekonomija im se zasniva na zemljoradnji, stočarstvu, lovu i ribolovu.

Kulturna infrastruktura Općine Bošnjaci:

- Šumarski muzej smješten je u centru Bošnjaka, u zgradi sagrađenoj davne 1869. godine. Šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća pokrenuta je inicijativa o osnivanju Šumarskog muzeja, koja je intenzivno nastavljena nakon Domovinskog rata, od 2004. godine prikupljanjem predmeta i eksponata te uređenjem prostora od oko 500 m² površine u bivšoj staroj osnovnoj školi. Muzej šumarstva otvoren je 2007. godine te predstavlja bližu i daljnju povijest šumarstva ovog kraja, a poglavito Spačvanskog bazena poznatog po šumi hrasta lužnjaka odnosno na daleko znanog slavonskog hrasta.
- Neke od predmeta Muzeju su darovali mještani Bošnjaka to su uglavnom tradicijski alati za izradu drvenih predmeta i alati za rad u šumi i izvoz drva iz šume, a najveći dio predmeta dopremljen je iz šumarija na području UŠP Vinkovci. Muzejska zbirka je podijeljena u cjeline kojima se nastojalo obuhvatiti radove u šumi od sadnje sjemena, preko sječe i izrade drvnih sortimenata, izvoza trupaca, pa sve do zaštite šume te biljnih i životinjskih vrsta koje obitavaju na ovom području. Muzej je otvoren posjetiteljima i turistima kako bi se za budućnost sačuvala sjećanja na dio naše nacionalne i šumarske povijesti te kako bi svaki posjetitelj stekao dobar uvid kako se nekada radilo u šumarstvu, a kako danas.

Zaštićeno nepokretno kulturno dobro – Crkva sv. Martina biskupa izgrađena je 1792. kao jednobrodna građevina s poligonalnom apsidom i dvokatnim tornjem u pročelju. Smještena je u centru sela i građena u duhu poznog baroka. Ističe se bogato obrađenim pročeljem i snažnom arhitekturom unutrašnjeg prostora. Izvedena je opekom, lađa pokrivena dvostrešnim krovom, svetište šatorastim, sakristija s dvostrešnim, a vjeroučionica jednoslivnim krovom. Glavna fasada vertikalno je podijeljena u tri zone s zvonikom, blago rizalito isturenim. U centralnom dijelu je arhitravno završen glavni ulaz. Lijevo i desno od ulaza su niše sa statuama apostola. Atika valovite linije uokviruje zvonik. Lađa je presvedena baldahinskim svodom, a svetište polukalotom sa susvodnicama.

Manifestacije:

- Večer tamburaškog Milozvučja
- Pokladno jahanje
- Posavsko sijelo
- Raspjevana Cvelferija

Udruge u području promicanja kulture:

- Kulturno umjetnička društvo Branimir
- ŽVA Nene
- Bošnjački šlingeraji
- Zlatne ruke

2. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI OPĆINE BOŠNJACI

2.1. Analiza razvojnih potreba

Razvojni iskorak započinje od ljudi s idejom, voljom i ustrajnošću. Kako bi postavili razvojne preduvjete na načelima trostruke bilance (ekonomske, ekološke i socijalne koristi), potrebna je kvalitetna analiza stanja i potreba, ali i ciljeva i očekivanja. Upravo s tom svrhom je i osnovana radna skupina za izradu Strateškog razvojnog programa Općine Bošnjaci za razdoblje 2015. do 2020. godine kako bi svi relevantni društveni dionici Općine Bošnjaci, odnosno predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora dali svoje viđenje razvojnih potreba i potencijala razvoja Općine Bošnjaci.

U prethodnom tekstu ove Strategije (opis područja Općine Bošnjaci) prikazano je aktualno stanje, ali su i naznačene razvojne potrebe i to:

PRIORITETNA PODRUČJA DJELOVANJA – društvene djelatnosti i javna infrastruktura:

- Poticanje lokalnog razvoja kroz osiguravanje kvalitetne opskrbe vodom i sustava odvodnje otpadnih voda te usmjerenje na projekte u području infrastrukture, zaštite okoliša i energetske učinkovitosti; poticanje cjeloživotnog učenja te kvalitete obrazovanja; stavljanje kulturne i prirodne baštine u gospodarsku funkciju, aktivnije djelovanje JLS-a u pokretanju projektnih inicijativa te značajnije korištenje financijskih sredstava EU i drugih fondova;
- Rekonstrukcija županijske ceste Bošnjaci – Otok
- Rekonstrukcija nerazvrstanih cesta na području Općine;

PRIORITETNA PODRUČJA DJELOVANJA- poljoprivreda/šumarstvo:

- Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe, unapređenje protoka informacija, mapiranje poljoprivrednih proizvođača po vrstama poslovnih aktivnosti i udruživanje;
- Obnova, očuvanje i povećanje bio raznolikosti, uključujući u područjima NATURA 2000 i u područjima s prirodnim ograničenjima;
- Poboljšanje gospodarskih rezultata kroz poticanje restrukturiranja i modernizacije, tržišne usmjerenosti i poljoprivredne diversifikacije;
- Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom i mladih u sektor poljoprivrede;
- Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, promicanjem istih na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međusektorskih organizacija
- Očuvanje okoliša (bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivom i pesticidima; sprječavanje erozije tla i bolje upravljanje tлом; smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka; poticanje pohrane i sekvenciranja ugljika; povećanje učinkovitosti u korištenju energije)
- Potpora sprječavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu
- Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija
- Povećanje održivosti i kompetentnosti šumskih gospodarstava i promocija održivog gospodarjenja šumama

- poticanje eko-poljoprivredne proizvodnje, proizvodnja tradicionalnih poljoprivrednih proizvoda i ulaganje u uže specijaliziranu poljoprivredu proizvodnju;

PRIORITETNA PODRUČJA DJELOVANJA- gospodarstvo:

- Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih i srednjih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta
- Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
- Olakšavanje opskrbe i korištenja OIE
- korištenje potencijala za razvoj turizma izgradnja centra za promociju ruralnog razvoja Slavonska kuća i povezivanje istog s kulturnim i poljoprivrednim sektorom te potencijala obnovljivih izvora energije uz naglasak na važnost umrežavanja interesnih skupina;

2.2. SWOT analiza

Snage	Slabosti
Odličan geostrateški položaj i prometna povezanost	Neadekvatno stanje cestovne mreže i lokalna prometna povezanost javnim prijevozom
Kvalitetni prirodni resursi (tlo, šume, voda, geotermalni izvori, biomasa, broj sućanih sati ...)	Neodovoljna izgrađenost sustava odvodnje
Relativno zadovoljavajuća komunalna i društvena infrastruktura	Nepostojanje sustava navodnjavanja
Niži troškovi poslovanja i uređene zemljišne knjige i katastar	Nedovoljan udio industrije i nepostojanje visoko tehnološke proizvodnje i usluga
Bogata kulturna i tradicijska baština te aktivni proizvođači autohtonih proizvoda	Nepovoljna struktura stanovnika u radnom, stručnom i dobnom smislu uz velike emigracije radne snage
Aktivan sektor malog poduzetništva i obrta	Slaba razvijenost poduzetništva (nedostatak poduzetničke inicijative);
NATURA 2000 područje	Niska razina konkurentnosti proizvođača kao posljedica na malenih jedinicama proizvodnje; Neadekvatna razina specijaliziranosti; Neadekvatna razina obrazovanja i obučenosti poljoprivrednika; Nedovoljna tehnološka opremljenost; Neorganiziranost poljoprivredne proizvodnje (nedovoljno gospodarsko interesno povezivanje - umrežavanje); Nedovoljna razina usklađenosti sa standardima zaštite okoliša i higijenskim standardima; Neadekvatna struktura gospodarstva (mehanizacija, oprema, skladišta i kapaciteti za sušenje i preradu);
Članstvo u EU	Nepostojanje poduzetničke potporne infrastrukture
Postojanje turističke usluge	Nepostojanje cjelovitog turističkog proizvoda;
Prilike	Prijetnje
Dostupnost nacionalnih i EU fondova te EU tržištu	Daljnje tehnološko zaostajanje i povećanje nekonkurentnosti

Potencijal za poboljšanje konkurentnosti	Iseljavanje stanovništva, naročito mladih i obrazovanih
Zainteresiranost mladih za učenje i usavršavanje kroz rad	Sporost i/ili nemogućnost realizacije razvojnih i drugih planova
Niži troškovi ulaganja za investitore	Konkurencija jeftinih proizvoda
Unapređenje krajolika (zamjena zračnih dalekovoda kablskim, sanacija divljih deponija otpada, zaštita prirodnih cjelina, itd);	Nedovoljna decentralizacija
Daljnji razvoj prometne i komunalne infrastrukture te vodnog i plovnog potencijala Save;	Učinci klimatskih promjena i elementarnih nepogoda te degradacija okoliša
Mogućnost stvaranja dodane vrijednosti iz udruženih aktivnosti poput izravne prodaje i ruralnog turizma	Loše prostorno planiranje i nerješavanje pitanja prostorno-planske dokumentacije
Uspostavljanje sustava navodnjavanja; zaštite od tuče i mraza;	
Velike mogućnosti za razvoj obnovljivih izvora energije;	
Lakši pristup informacijama o najnovijoj tehnologiji i rješenjima uz veće prilike za suradnju	

3. RAZVOJNA VIZIJA I CILJEVI OPĆINE BOŠNJACI

3.1. Vizija i misija

VIZIJA Općine Bošnjaci je:

- Bošnjaci su općina visokog životnog standarda, konkurentnog gospodarstva, čistog i očuvanog okoliša te prepoznatljive prirodne i kulturne baštine s turističkom ponudom koja pruža autentičan doživljaj tradicionalnog ruralnog prostora.

MISIJA Općine Bošnjaci se očituje kroz sljedeće karakteristike Općine:

- dobro organizirano malo i srednje poduzetništvo kroz razvijanje proizvodnje dohodovnijih ratarskih kultura, stočarstvo, povrćarstvo, voćarstvo, sektor prerade i usluga;
- dobro razvijena prerada poljoprivrednih proizvoda s usmjerenjem na tradicionalne proizvode ovog kraja, slavonski kulen i druge mesne proizvode te šljivovicu; na ovu proizvodnju nadovezuje se kvalitetna turistička ponuda kao dio ukupne ponude šireg spačvanskog područja; Bošnjaci u toj ponudi sudjeluju s bogatim tradicijskim nasljeđem (oborak, napjevi, šlingeraji; Slavonska kuća), prirodnom baštinom (Vjerovi, Spačvanska šuma; Šumarski muzej), ponudom u lovnom i ribolovnom turizmu kao i direktnom ponudom tradicionalnih proizvoda na obiteljskim gospodarstvima (kulen i drugi suhomesnati proizvodi, šljivovica i druge voćne rakije, med; kušaonice)
- razvijena komunalna infrastruktura koja je dobra osnova za razvoj svih oblika poduzetništva; poduzetnička zona u Bošnjacima preduvjet su većih direktnih ulaganja te osiguravaju stanovništvu zaposlenje, kvalitetniji i ugodniji život;
- poželjno mjesto za življenje gdje gospodarski prosperitet stanovnika omogućuje primjerenu kakvoću života, zadovoljenje kulturnih i društvenih potreba stanovnika uz očuvanje prirodne i kulturne baštine za sljedeće naraštaje;
- aktivni sudionik europskih procesa s kvalitetnim partnerskim odnosima s okruženjem, razvijanjem prekogranične i međunarodne suradnje te korištenjem raspoloživih fondova za financiranje projekata.

3.2. Razvojni ciljevi

Strateški razvojni program Općine Bošnjaci za petogodišnje razdoblje od 2015. - 2020. određen je s 3 temeljna cilja tj. razvojna pravca, a koji su definirani temeljem provedene osnovne analize stanja područja, SWOT analize te konzultacija na lokalnoj razini svih društvenih dionika (javni, civilni i gospodarski sektor) na području Općine Bošnjaci.

Strateški razvojni program Općine Bošnjaci čine sljedeća tri razvojna cilja:

1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva uz zaštitu okoliša

1.1. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje preduvjeta za razvoj gospodarstva

1.2. Razvoj ruralnog prostora i održive poljoprivredne proizvodnje

- 1.3. Zaštita okoliša i poštivanje postulata održivog razvoja
- 1.4. Razvoj ljudskih potencijala

2. Unapređenje kvalitete života, očuvanje prirodne i kulturne baštine, zdravlja i socijalne uključenosti

- 2.1. Unapređenje življenja i poticanje zdravijeg načina života
- 2.2. Zaštita, obnova i razvoj kulturne baštine
- 2.3. Unapređenje kvalitete socijalne i civilne zaštite

3. Stvaranje partnerskih odnosa s okruženjem i aktivnije sudjelovanje u europskim procesima

- 3.1. Jačanje prekogranične i međuopćinske suradnje
- 3.2. Aktivno sudjelovanje u europskim procesima

C.1. RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA UZ ZAŠTITU OKOLIŠA

P.1.1. POTICANJE RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA I STVARANJE PREDUVJETA ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA	1.1.1. kreiranje potpore razvoju MSPa 1.1.2. kreiranje okruženja atraktivnog stranim i domaćim ulagačima 1.1.3. razvoj prerađivačke proizvodnje 1.1.4. razvoj turizma (slavonska kuća)	P.1.2. RAZVOJ RURALNOG PROSTORA I ODRŽIVE POLJOPRIVREDE I PROIZVODNJE	1.2.1. lokalno upravljanje ruralnim razvojem 1.2.2. jačanje lokalnih kapaciteta za ruralni razvoj 1.2.3. razvoj društvene djelatnosti 1.2.4. izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture 1.2.5. poticanje razvoja poljoprivrede 1.2.6. Poticanje ulaganja u infrastrukturu vezano za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva ⁷	P.1.3. ZAŠTITA OKOLIŠA I POŠTIVANJE POSTULATA ODRŽIVOG RAZVOJA	1.3.1. Razvoj sustava zbrinjavanja otpada 1.3.2. razvijanje svijesti o ekologiji 1.3.3. poticanje i podupiranje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te korištenje OIE za razvoj gospodarstva 1.3.4. ostale mjere vezane uz postizanje agro-okolišnih i klimatskih ciljeva	P.1.4. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA	1.4.1. razvoj ljudskih kapaciteta ostalih institucija od značaja za lokalni razvoj 1.4.2. unapređenje poduzetničkih znanja i vještina
--	---	--	---	---	---	---	--

C.2. UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA, OČUVANJE PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE, ZDRAVLJA I SOCIJALNE UKLJUČENOSTI

P.2.1. UNAPREĐENJE ŽIVLJENJA I POTICANJE ZDRAVIJEG NAČINA ŽIVOTA	2.1.1. stvaranje preduvjeta za masovnije bavljenje sportom 2.1.2. promocija zdravog načina života 2.1.3. unapređenje kvalitete života lokalne zajednice	P.2.2. ZAŠTITA, OBNOVA I RAZVOJ KULTURNE BAŠTINE	2.2.1. razvoj i unapređenje vrijednosti kulturne baštine i ruralnog ambijenta	P.2.3. UNAPREĐENJE KVALITETE SOCIJALNE I CIVILNE ZAŠTITE	2.3.1. unapređenje socijalne zaštite i socijalnih usluga te skrbi za skupine sa socijalnim i drugim specifičnim potrebama 2.3.2. unapređenje protupožarne i civilne zaštite
---	---	---	---	---	--

C.3. STVARANJE PARTNERSKIH ODNOSA S OKRUŽENJEM I AKTIVNIJE SUDJELOVANJE U EUROPSKIM PROCESIMA

P.3.1. JAČANJE PREKOGRANIČNE I MEĐUOPĆINSKE SURADNJE	3.1.1. razvoj partnerskih odnosa Općine Bošnjaci i okruženja	P.3.2. AKTIVNO SUDJELOVANJE U EUROPSKIM PROCESIMA	3.2.1. promocija europskih procesa na području Općine Bošnjaci
---	--	--	--

⁷ Podmjera 4.3. Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva

3.3. Izlazni pokazatelji ciljeva (rezultati i uspješnost)

Ključna područja strategije predstavljena su preko 5 temeljnih indikatora učinaka Općine Bošnjaci. Tri su osnovna cilja putem kojih se trebaju ostvariti indikatori učinka (ciljne vrijednosti) do 2020. godine, kako bi se ostvario napredak definiran Strategijom razvoja Općine Bošnjaci.

Jasan i strukturiran skup ključnih indikatora učinaka omogućuju mjerenje napretka i utvrđivanje stupnja uspješnosti programa. Oni nas informiraju o tome kako ćemo prepoznati uspjeh programa. Indikatori trebaju biti SMART:

- Specifični (Specific),
- Mjerljivi (Measurable),
- Dostižni (Achievable),
- Relevantni (Relevant) i
- Vremenski određeni (Time - bound)

Dobar pokazatelj treba biti sveobuhvatan, jasno definiran, ponovljiv, razumljiv i praktičan donositeljima odluka, ali utemeljen na znanstvenim uvidima.

Pokazatelji rezultata za posebne ciljeve 1.1. – 1.4.

TABLICA POKAZATELJA REZULTATA

1. RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA UZ ZAŠTITU OKOLIŠA

1.1. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje preduvjeta za razvoj gospodarstva

Način ostvarenja	Pokazatelj rezultata	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost do 2020.
1.1.1. Kreiranje potpore MSP-a (malog i srednjeg poduzetništva)	1.1.1.1. Potpore novo otvorenim obrtima	Pružanjem potpore novo otvorenim obrtima potaknuti će se realizacija poduzetničke inicijative I gospodarska aktivnost	Broj akcija	1	Izviješća Općine Bošnjaci	10
	1.1.1.2. Razvojne agencije	Potpore razvojnih agencija subjektima MSP-a omogućit će se djelotvornije korištenje dostupnih fondova za za rast i razvoj gospodarstva	Broj prijavljenih projekata MSP-a	2	Izviješća Općine Bošnjaci	25
	1.1.1.3. Gospodarski sajam	Osnaživanjem Gospodarskog sajma omogućuje se povećanje promocije lokalnih gospodarstvenika i širenje suradnje u okruženju	Ukupan broj izlagača	14	Katalog i potpisna lista Sajma	90
1.1.2. Kreiranje okruženja atraktivnog stranim i domaćim ulagačima	1.1.2.1. Osiguranje potpore za investicijske i razvojne projekte ⁸	Osiguranjem potpore omogućit će se iniciranje i razvoj investicija te razvoj gospodarstva putem izrade idejnih rješenja razvoja	Broj idejnih rješenja	1	Izviješća Općine Bošnjaci	5

⁸ Podmjere: 4.1. Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, 4.2. Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda, 6.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

1.1.3. Razvoj prerađivačke proizvodnje	1.1.3.1. Potpore razvoju prerađivačkog sektora ⁹	Osiguranjem potpore kroz sufinanciranje programa razvoja poljoprivrede i razvojnih programa omogućit će se iniciranje i razvoj prerađivačkog sektora	Broj aktivnosti	2	Izvešća Općine Bošnjaci	15
	1.1.3.2. Poticanje i implementacija pilot projekata ¹⁰	Poticanjem i implementacijom pilot projekata omogućit će se iniciranje i razvoj prerađ. sektora	Broj aktivnosti	0	Izvešća Općine Bošnjaci	5
1.1.4. Razvoj turizma	1.1.4.1. Razvoj i promocija objedinjene turističke ponude	Razvojem te daljnom promocijom objedinjene turističke ponude uspostaviti će se turistička destinacija Općine Bošnjaci i povećati lokalni prihodi kroz turistički sektor	broj aktivnosti	4	Izviješća Općine / turističkog ureda / LAG Šumanovci	25
	1.1.4.2. Poticanje pokretanja nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području u svrhu razvoja turizma ¹¹	Poticanjem nepoljoprivrednih djelatnosti osigurati će se diverzifikacija sektora gospodarskog razvoja	broj aktivnosti	1	Izvešća Općine Bošnjaci	10
1.2. Razvoj ruralnog prostora i održive poljoprivredne proizvodnje						
1.2.1. Lokalno upravljanje ruralnim razvojem	1.2.1.1. Redovno upravljanje ruralnim razvojem na lokalnoj razini	Osiguranjem kontinuirane kvalitete upravljanja ruralnim razvojem kroz redovne djelatnosti općinske uprave osigurati će se logistička potpora, kao preduvjet ruralnog razvoja	Broj zaposlenih na razini godine	6	Izvešća Općine Bošnjaci	6

⁹ Podmjera 4.2. Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Podmjere: 6.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima, 6.4. Ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI

1.2.2. Jačanje lokalnih kapaciteta za ruralni razvoj	1.2.2.1. Aktivno sudjelovanje u radu LAG Šumanovci ¹²	Aktivnim djelovanjem LAG Šumanovci jačaju se lokalni kapaciteti za ruralni razvoj	Broj projekata	1	Izvešće LAG Šumanovci	25
1.2.3. Razvoj društvene djelatnosti	1.2.3.1. Iniciranje i potpora odgoju i obrazovanju	Osiguranje rada O.Š., male škole i podrškom u radu dječjeg vrtića i obrazovanju osigurat će se infrastruktura odgoja i obrazovanja (PŠOO)	Broj djece u sustavu PŠOO	47	Evidencija OŠ / dječji vrtić	45
	1.2.3.2. Iniciranje i potpora obrazovnom i kulturnom stvaralaštvu	Iniciranjem i potporom kroz prvenstveno aktivnosti knjižnice i čitaonice te izložbe tradicijskih proizvoda promiču se i unaprjeđuju obrazovne i kulturne vrijednosti lokalne zajednice	Broj aktivnosti	2	Izvešće Općine Bošnjaci /udruga	15
	1.2.3.3. Iniciranje i potpora osnivanju udruga iz područja društvenog, kulturnog i javnog života uopće	Iniciranjem i potporom osnivanju udruga osnažuje se lokalni civilni sektor kao nositelj društvenog razvoja lokalne zajednice	Broj akcija	1	Izvešće Općine Bošnjaci/ udruga	10
1.2.4. Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture	1.2.4.1. Održavanje i izgradnja energetske te prometne sustava i nogostupa ¹³	Održavanjem i izgradnjom energetske te prometne sustava i nogostupa doprinosi se razvoju ruralnog prostora i održive poljoprivredne proizvodnje	Broj akcija	3	Izvešća Općine Bošnjaci	20
	1.2.4.2. Izgradnja i održavanje javnih površina i javne rasvjete	Izgradnjom i održavanjem javnih površina i javne rasvjete doprinosi se razvoju ruralnog prostora i održive	Broj akcija	2	Izvešća Općine Bošnjaci	12

¹² Mjera 19 - "LEADER – CLLD"¹³ Operacija 7.2.2. Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta

		poljoprivredne proizvodnje				
	1.2.4.3. Izgradnja, uređenje i održavanje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda ¹⁴	Izgradnjom, uređenjem i održavanjem javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda doprinosi se razvoju ruralnog prostora i održive poljoprivredne proizvodnje	Postotak izgrađenosti	40%	Izvešća Općine Bošnjaci /komunalno poduzeće	90%
1.2.5. Poticanje razvoja poljoprivrede	1.2.5.1. Projekti proizvodnje i trženja specifičnih poljoprivrednih prehrambenih proizvoda te poticanja razvoja novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologije ¹⁵	Izradom projekata proizvodnje i trženja specifičnih poljoprivrednih proizvoda doprinijet će se poticanju poljoprivredne proizvodnje veće dodane vrijednosti	Broj akcija	1	Izvešća Općine Bošnjaci	6
	1.2.5.2. Projekti promicanja i realizacija određenih razina zaštite specifičnih poljoprivredno prehrambenih proizvoda ¹⁶	Izradom projekata promicanja i realizacije određenih razina zaštite doprinijet će se poticanju poljoprivredne proizvodnje veće dodane vrijednosti	Broj akcija	0	Izvešća Općine Bošnjaci	2

¹⁴ Operacija 7.2.1. Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda

¹⁵ Podmjera 16.2. Potpora za pilot-projekte i za razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija

¹⁶ Podmjere: 3.1. Potpora za novo sudjelovanje u sustavima kvalitete, 3.2. Potpora za aktivnosti informiranja i promicanja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu

	1.2.5.3. Poticanje mladih i malih poljoprivrednika ¹⁷ s naglaskom na poljoprivredu veće dodane vrijednosti; uspostave proizvođačkih grupa i organizacija te kraćih lanaca opskrbe	Poticanjem mladih i malih poljoprivrednika ¹⁸ s naglaskom na poljoprivredu veće dodane vrijednosti; uspostave proizvođačkih grupa i organizacija te kraćih lanaca opskrbe osigurati će prihod a time i ostanak lokalnog stanovništva	Broj akcija	1	Izvešća Općine Bošnjaci	8
1.2.6. Poticanje ulaganja u infrastrukturu vezano za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva ¹⁹	1.2.6.1.. Poticanje razvoja infrastrukture navodnjavanja ²⁰	Poticanjem razvoja infrastrukture navodnjavanja osigurati će se preduvjeti za veće prihode u poljoprivredi	Broj akcija	0	Izvešća Općine Bošnjaci	4
	1.2.6.2.. Poticanje razvoja šumske infrastrukture ²¹	Poticanjem razvoja šumske infrastrukture osigurati će se preduvjeti za veće prihode u šumarstvu	Broj akcija	0	Izvešća Općine Bošnjaci	2
1.3. Zaštita okoliša i poštivanje postulata održivog razvoja						

¹⁷ Podmjere: 6.1. Potpora mladim poljoprivrednicima, 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava, 9.1. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru, 16.4. Potpora za horizontalnu i vertikalnu suradnju sudionika u lancu opskrbe za uspostavljanje i razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta te za promicanje aktivnosti u lokalnom kontekstu u vezi s razvojem kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Podmjera 4.3. Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem.

1.3.1. Razvoj sustava zbrinjavanja otpada	1.3.1.1. Implementacija sustava razvrstavanja otpada I reciklaže	Provedbom razvrstavanja otpada doprinosi se očuvanju okoliša ruralnog prostora, unapređenju kvalitete životne sredine i primjeni obveznih zakonskih normi	Broj akcija	1	Izvešće Općine Bošnjaci /komunalno poduzeće	5
1.3.2. Razvijanje svijesti o ekologiji	1.3.2.1. Potpora radu udruga za zaštitu okoliša	Podupiranjem rada udruga za zaštitu okoliša doprinosi se očuvanju okoliša ruralnog prostora, unapređenju kvalitete životne sredine i primjeni postulata održivog razvoja	Broj akcija	0	Izvešće Općine Bošnjaci /Izviješće udruga	3
	1.3.2.2. Promocija ekološke svijesti stanovništva	Promocijom ekološke svijesti stanovništva potiče se aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva u očuvanju okoliša ruralnog prostora i unapređenju kvalitete životne sredine	Broj akcija	1	Izvešće Općine Bošnjaci	7
1.3.3. Poticanje i podupiranje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te korištenje OIE za razvoj gospodarstva	1.3.3.1. Poticanje i implementacija projekata energije iz obnovljivih izvora ²² te korištenje OIE za potrebe gospodarske djelatnosti	Poticanjem i implementacijom projekata energije iz obnovljivih izvora doprinosi se očuvanju okoliša, unapređenju kvalitete životne sredine te lokalnom ruralnom razvoju	Broj akcija	0	Izvešće Općine Bošnjaci	3

²² Operacije: 4.1.3. Korištenje obnovljivih izvora energije, 4.2.2. Korištenje obnovljivih izvora energije

1.3.4. Ostale mjere vezane uz postizanje agro - okolišnih i klimatskih ciljeva	1.3.4.1. Poticanje neproizvodnih ulaganja vezanih uz očuvanje okoliša ²³	Poticanjem neproizvodnih ulaganja doprinosi se očuvanju okoliša	Broj akcija	1	Izvešće Općine Bošnjaci.	3
	1.3.4.2. Poticanje obnove poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama I katastrofalnim događajima ²⁴	Poticanjem obnove poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala osigurava se obnova gospodarske aktivnosti I lokalnog dohotka	Broj akcija	1	Izvešće Općine Bošnjaci	3
1.4. Razvoj ljudskih potencijala²⁵						
1.4.1. Razvoj ljudskih kapaciteta ostalih institucija od značaja za lokalni razvoj	1.4.1.1. Unaprijeđena stručna i strukovna znanja i vještine ²⁶	Unapređenjem stručnih znanja i vještina doprinosi se konkurentnijem, kvalitetnijem i dohodovnijem razvoju lokalnog gospodarstva	Broj polaznika	15	Izvešća Općine Bošnjaci /LAG Šumanovci	100
1.4.2. Unapređenje poduzetničkih znanja i vještina	1.4.2.1. Unaprijeđena poduzetnička znanja i vještine	Unapređenjem poduzetničkih znanja i vještina doprinosi se konkurentnijem, kvalitetnijem i dohodovnijem razvoju lokalnog gospodarstva	Broj polaznika	15	Izvešća Općine Bošnjaci /LAG Šumanovci	100

²³ Podmjera 4.4. Potpora neproizvodnim ulaganjima vezanim uz postizanje agro-okolišnih i klimatskih ciljeva

²⁴ Podmjera 5.2. Potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama I katastrofalnim događajima

²⁵ Mjera 1. Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja

²⁶ Podmjere: 1.1. Potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti stjecanja vještina, 1.2. Potpore za demonstracijske aktivnosti i informativne aktivnosti

Pokazatelji učinka (za posebne ciljeve 1.1. – 1.4.):

TABLICA POKAZATELJA UČINKA						
Opći cilj		Redni broj i naziv: 1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva uz zaštitu okoliša				
Posebni cilj	Pokazatelj učinka	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost 2020.
1.1. Poticanje MSP i stvaranje preduvjeta za razvoj gospodarstva	Povećanje broja MSP za 10 %	Zaustavljanje trenda smanjenja MSP i dugoročno povećanje broja MSP za 10 % koje djeluju na području Općine Bošnjaci	Broj MSP	13	Evidencija Općine Bošnjaci	15
1.2. Razvoj ruralnog prostora i održive poljoprivredne proizvodnje	Osiguranje stabilnih prihoda Općine na osnovi poljoprivrede	Osiguranje stabilnih prihoda Općine Bošnjaci na osnovi poljoprivrede odražava i stabilnost poljoprivrednog sektora u uvjetima ekonomske krize	Visina prihoda / kn	1.360.000	Proračun Općine Bošnjaci	1.360.000
1.3. Zaštita okoliša i poštivanje postulata održivog razvoja	Provedeno 24 akcija u cilju zaštite okoliša i održivog razvoja	U cilju poticanja aktivnosti zaštite okoliša i postulata održivog razvoja provest će se najmanje 24 akcija	Broj akcija	4	Izvešće Općine Bošnjaci / komunalna poduzeća./ udruge	24
1.4. Razvoj ljudskih potencijala	Unaprijeđena znanja i vještine 200 osoba	U cilju poticanja ruralnog razvoja i poduzetništva unaprijedit će se znanja i vještine najmanje 200 osoba	Broj polaznika	30	Potpisne liste / Izvješća Općine	200

Pokazatelji rezultata (za načine ostvarenja 2.1. – 2.3.):

TABLICA POKAZATELJA REZULTATA

Redni broj i naziv: 2. UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA, OČUVANJE PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE, ZDRAVLJA I SOCIJALNE UKLJUČENOSTI

Redni broj i naziv: 2.1. Unapređenje kvalitete življenja i poticanje zdravijeg načina života

Način ostvarenja	Pokazatelj rezultata	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost do 2020.
2.1.1. Stvaranje preduvjeta za masovnije bavljenje sportom	2.1.1.1. Izgradnja / obnova i opremanje sportskih objekata	Izgradnjom, obnovom, održavanjem i opremanjem sportskih objekata doprinosi se bogatijem sadržaju i unapređenju kvalitete života lokalne zajednice	Broj akcija	1	Izvešća Općine Bošnjaci /udruge	6
	2.1.1.2. Iniciranje i potpora osnivanju sportskih klubova i kreiranje odgovarajućih sportskih programa	Iniciranjem i potporom osnivanju sportskih klubova i kreiranjem odgovarajućih sportskih programa doprinosi se bogatijem sadržaju i unapređenju kvalitete života lokalne zajednice	Broj akcija	4	Izvešća Općine Bošnjaci /udruge	30
2.1.2. Promocija zdravog načina života	2.1.2.1. Promocija zdravog životnog stila uključujući pronatelitetnu politiku i aktivno starenje	Promoviranjem zdravog životnog stila doprinosi se unapređenju kvalitete života lokalne zajednice	Broj akcija	1	Izvešća Općine Bošnjaci /udruge	5
2.1.3. Unapređenje kvalitete života lokalne zajednice	2.1.3.1. Unapređenje prostorno planskog planiranja i projektne dokumentacije	Unapređenjem prostorno - planskog planiranja i stupnja pripremljenosti projektne dokumentacije doprinosi se razvoju lokalne zajednice	Broj akcija	2	Izvešća Općine Bošnjaci	12

	2.1.3.2. Unapređenje dodatne društvene infrastrukture (vatrogasni domovi i spremišta, društveni dom / kulturni centar, turistički informativni centar, dječja igrališta, sportske građevine, objekti za slatkovodni sportski ribolov, rekreacijske zone na Savi, biciklističke staze i trake, tematski put i park, građevine za ostvarivanje organiziranje njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u školu, javne zelene površine, pješačke staze, otvoreni odvodni kanali, groblja, tržnice, javne prometne površine, ... ²⁷)	Unapređenjem dodatne društvene infrastrukture doprinosi se unapređenju kvalitete života lokalne zajednice	Broj akcija	5	Izvešća Općine Bošnjaci	30
2.2. Zaštita, obnova i razvoj kulturne baštine						
2.2.1. Razvoj i unapređenje vrijednosti kulturne baštine i ruralnog ambijenta	2.2.1.1. Iniciranje i potpora osnivanju i radu udruga u području kulture	Iniciranjem i potporom osnivanju i radu udruga iz područja kulture potiče se aktivno sudjelovanje lokalne zajednice u očuvanju vrijednosti kulturne baštine i ruralnog ambijenta	Broj akcija	5	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	30

²⁷ Podmjera 7.4. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

	2.2.1.2. Adaptacija / izgradnja objekata za promociju (kulturne baštine i ruralnog ambijenta)	Adaptacijom / izgradnjom kulturnih objekata doprinosi se očuvanju vrijednosti kulturne baštine i ruralnog ambijenta	Broj akcija	2	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	12
	2.2.1.3. Manifestiranje nematerijalnih kulturnih dobara	Održavanjem manifestacija potiče se aktivno sudjelovanje lokalne zajednice u očuvanju baštine te šire promicanje kulturne baštine i ruralnog ambijenta	Broj akcija	4	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	20
2.3. Unapređenje kvalitete socijalne i civilne zaštite						
2.3.1. Unapređenje socijalne zaštite i socijalnih usluga te skrbi za skupine sa socijalnim i drugim specifičnim potrebama	2.3.1.1. Osigurati materijalne preduvjete za kvalitetnu socijalnu zaštitu i poticanje volonterizma	Osiguravanjem materijalnih preduvjeta za kvalitetniju socijalnu zaštitu doprinosi se unapređenju socijalne zaštite i socijalnih usluga te se potiče senzibilitet lokalne zajednice prema socijalno osjetljivima	Broj akcija	6	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	35
2.3.2. Unapređenje protupožarne i civilne zaštite	2.3.2.1. Zaštita od požara	Unapređenjem zaštite od požara doprinosi se unapređenju kvalitete života lokalne zajednice	Broj akcija	1	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	6
	2.3.2.2. Civilna zaštita i spašavanje	Unapređenjem civilne zaštite i spašavanja doprinosi se unapređenju kvalitete života lokalne zajednice	Broj akcija	1	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	6

Pokazatelji učinka (za posebne ciljeve 2.1. – 2.3.):

TABLICA POKAZATELJA UČINKA						
2. Unapređenje kvalitete života, očuvanje prirodne i kulturne baštine, zdravlja i socijalne uključenosti						
Posebni cilj	Pokazatelj učinka	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost do 2020.
2.1. Unapređenje kvalitete življenja i poticanje zdravijeg načina života	Provedeno 83 akcija u cilju unapređenja življenja i poticanja zdravijeg načina života	U cilju poticanja aktivnosti na unapređenju kvalitete življenja i zdravijeg načina života provest će se najmanje 83 akcija	Broj akcija	13	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	83
2.2. Zaštita, obnova i razvoj kulturne baštine	Provedeno 66 akcija u cilju zaštite, obnove i razvoja kulturne baštine	U cilju poticanja aktivnosti na zaštiti, obnovi i razvoju kulturne baštine provest će se najmanje 66 akcija	Broj akcija	11	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	66
2.3. Unapređenje kvalitete socijalne i civilne zaštite	Provedeno 47 akcija u cilju sprječavanje smanjenja razine socijalne i civilne zaštite	U cilju poticanja aktivnosti na sprječavanju smanjenja socijalne i civilne zaštite provest će se najmanje 47 akcija.	Broj akcija	8	Izvešća Općine Bošnjaci / udruga	47

Pokazatelji rezultata (za načine ostvarenja 3.1. – 3.2.):

TABLICA POKAZATELJA REZULTATA						
Opći cilj	Redni broj i naziv: 3. STVARANJE PARTNERSKIH ODNOSA S OKRUŽENJEM I AKTIVNIJE SUDJELOVANJE U EUROPSKIM PROCESIMA					
Posebni cilj	Redni broj i naziv: 3.1. Jačanje prekogranične i međuopćinske suradnje					
Način ostvarenja	Pokazatelj rezultata	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost do 2020.
3.1.1. Razvoj partnerskih odnosa Općine Bošnjaci sa zemalja iz EU, regije i okruženja	3.1.1.1. Uspostavljanje i razvoj partnerskih odnosa Općine Bošnjaci sa zemalja iz EU, regije i iz okruženja te poticanje suradnje i svih segmenata društva	Uspostavljanje i razvoj partnerskih odnosa Općine Bošnjaci i zemalja iz EU i iz okruženja te poticanje suradnje svih segmenata društva doprinosi jačanju, razvoju i unapređenju konkurentnosti Općine u okviru razvoja regije kao cjeline	Broj akcija	0	Izvešća Općine Bošnjaci	3
	3.1.1.2. Priprema i implementacija zajedničkih projekata s partnerima iz EU, okruženja te susjednim gradovima i općinama	Priprema i implementacija zajedničkih projekata s partnerima iz EU i drugih zemalja doprinosi jačanju, razvoju i unapređenju konkurentnosti Općine Bošnjaci	Broj akcija	2	Izvešća Općine Bošnjaci	13
3.2. Aktivno sudjelovanje u europskim procesima						
3.2.1. Promocija europskih procesa na području Općine Bošnjaci	3.2.1.1. Promocija i edukacija o europskim procesima i fondovima	Promocija i edukacija o europskim procesima i fondovima potiče aktivno sudjelovanje Općine Bošnjaci u europskim procesima te razvojnim i drugim projektima	Broj polaznika	50	Izvešća Općine Bošnjaci /LAG Šumanovci	300

	3.2.1.2. Iniciranje i priprema projektnih prijedloga za nacionalne i EU fondove	Iniciranje i priprema projektnih prijedloga za nacionalne i EU fondove potiče aktivno sudjelovanje svih dionika s područja Općine Bošnjaci u europskim procesima te razvojnim i drugim projektima	Broj projekata	0	Izvešća Općine Bošnjaci /LAG Šumanovci	5
--	---	---	----------------	---	--	---

Pokazatelji učinka (za posebne ciljeve 3.1. – 3.2.):

TABLICA POKAZATELJA UČINKA						
Opći cilj Redni broj i naziv: 3. Stvaranje partnerskih odnosa s okruženjem i aktivnije sudjelovanje u europskim procesima						
Posebni cilj	Pokazatelj učinka	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost do 2020.
3.1. Jačanje prekogranične i međuopćinske suradnje	Kandidirano najmanje 3 projekata	U cilju jačanja prekograničja i međuopćinske suradnje oblikovati će se i aplicirati najmanje 3 projekata	Broj akcija	2	Izvešća Općine Bošnjaci	3
3.2. Aktivno sudjelovanje u europskim procesima	Kandidirano najmanje 30 projekata	U cilju jačanja aktivnog sudjelovanja u europskim procesima s područja Općina Bošnjaci kandidirati će se najmanje 30 projekata	Broj projekata	2	Izvešća Općine Bošnjaci /LAG Šumanovci	30

3.4. Rizici provedbe ciljeva

Posebni cilj	Rizik i njegov kratak opis (glavni uzrok rizika i potencijalne posljedice)	Učinak*	Vjerojatnost*	Ukupno	Način ostvarenja
1	2	3	4	5=3x4	6
OPĆI CILJ 1: Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva uz zaštitu okoliša					
Posebni cilj 1.1. Poticanje razvoja MSP i stvaranje preduvjeta za razvoj gospodarstva	Uzrok: Nedostatak kadrovskih i finansijskih kapaciteta za promicanje poduzetništva; Posljedice: Nedovoljno kvalitativna i kvantitativna potpora poduzetništvu i razvoju	2	2	4	1.1.1. Kreiranje potpore razvoju MSP-a
	Uzrok: Nedostatak finansijskih kapaciteta te inicijative za izradu idejnih razvojnih rješenja; Posljedice: Nepripremljenost za korištenje razvojnih fondova i realizaciju razvojnih projekata	2	1	2	1.1.2. Kreiranje okruženja atraktivnog stranim i domaćim ulagačima
	Uzrok: Nedostatak finansijskih i logističkih kapaciteta te interesa proizvođača za razvoj prerađivačkog sektora; Posljedice: Nedovoljno razvijen prerađivački sektor	2	3	6	1.1.3. Razvoj prerađivačke proizvodnje
	Uzrok: Nedostatak finansijskih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za razvoj turizma; Posljedice: Nerazvijen turistički sektor	2	3	6	1.1.4. Razvoj turizma
Posebni cilj 1.2. Razvoj	Uzrok: Nedostatak aktivnog uključenja lokalne zajednice u	3	1	3	1.2.1. Lokalno upravljanje

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI

ruralnog prostora i održive poljoprivredne proizvodnje	aktivnostima ruralnog razvoja; Posljedice: Nedovoljna razvijenost				ruralnim razvojem
	Uzrok: Nedostatak aktivnog uključenja lokalne zajednice u aktivnosti LAG Šumanovci; Posljedice: Nedovoljna ruralna razvijenost	2	3	6	1.2.2. Jačanje lokalnih kapaciteta za ruralnim razvojem
	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za razvoj društvenih djelatnosti; Posljedice: Nedovoljno razvijene društvene djelatnosti i prateća infrastruktura	2	1	2	1.2.3. Razvoj društvene djelatnosti i infrastrukture
	Uzrok: Nedostatak financijskih kapaciteta i pripremljenosti projektne dokumentacije; Posljedice: Nedovoljno izgrađena i održavana komunalna infrastruktura	1	2	2	1.2.4. Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za razvoj visoko vrijednih poljoprivrednih proizvoda; Posljedice: Poljoprivredna proizvodnja s niskim stupnjem dodane vrijednosti	2	2	4	1.2.5. Poticanje razvoja poljoprivrede
					1.2.6. Poticanje ulaganja u infrastrukturu vezano za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva
Posebni cilj 1.3. Zaštita	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih	3	2	6	1.3.1. Razvoj sustava

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI

okoliša i poštivanje postulata održivog razvoja	kapaciteta za uvođenje sustava zbrinjavanja otpada; Posljedice: Neusklađenost sa zakonskim obvezama				zbrinjavanja otpada
	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za zaštitu okoliša i održivi razvoj; Posljedice: Nedovoljna primjena postulata održivog razvoj i zaštite okoliša	1	2	2	1.3.2. Razvijanje svijesti o ekologiji
	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za primjenu OIE; Posljedice: Nedovoljna primjena OIE	2	3	6	1.3.3. Poticanje i podupiranje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te korištenje OIE za razvoj gospodarstva
Posebni cilj 1.4. Razvoj ljudskih potencijala	Uzrok: Nedostatak financijskih kapaciteta te interesa institucija za edukaciju vezano za lokalni razvoj; Posljedice: Nedovoljna razvijenost	2	2	4	1.4.1. Razvoj ljudskih kapaciteta ostalih institucija od značaja za lokalni razvoj
	Uzrok: Nedostatak financijskih kapaciteta te interesa gospodarstvenika za edukaciju vezano za poduzetništvo; Posljedice: Nedovoljna razvijenost	2	2	4	1.4.2. Unapređenje poduzetničkih znanja i vještina
OPĆI CILJ 2. Unapređenje kvalitete života, očuvanje prirodne i kulturne baštine, zdravlja i socijalne uključenosti					
Posebni cilj 2.1. Unapređenje kvalitete življenja i poticanje	Uzrok: Nedostatak financijskih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za masovnije bavljenje sportom; Posljedice:	2	2	4	2.1.1. Stvaranje preduvjeta za masovnije bavljenje sportom

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI

zdravijeg načina života	Nedovoljna sportska aktivnost lokalnog stanovništva				
	Uzrok: Nedostatak financijskih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za aktivnosti promocije zdravog životnog stila; Posljedice: Nedovoljna primjena postulata zdravog životnog stila lokalnog stanovništva	1	2	2	2.1.2. Promocija zdravog načina života
	Uzrok: Nedostatak financijskih i logističkih kapaciteta za pripremu i investicijska ulaganja u dodatnu komunalnu i društvenu infrastrukturu; Posljedice: Nedovoljno razdvojena dodatne društvena i komunalna infrastruktura	2	2	4	2.1.3. Unapređenje kvalitete života lokalne zajednice
Posebni cilj 2.2. Zaštita, obnova i razvoj kulturne baštine	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za očuvanje i promociju tradicijske baštine; Posljedice: Nedovoljna razvijenost prateće kulturne infrastrukture i uključenost kulturne baštine kao element lokalnog ruralnog razvoja	2	2	4	2.2.1. Razvoj i unapređenje vrijednosti kulturne baštine i ruralnog ambijenta
Posebni cilj 2.3. Unapređenje kvalitete zdravstvene, socijalne i civilne zaštite	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za unapređenje i pružanje socijalnih usluga te volonterizma; Posljedice: Nedovoljna razina socijalne zaštite i socijalna isključenost pojedinih kategorija stanovnika	1	3	3	2.3.1. Unapređenje socijalne zaštite i socijalnih usluga te skrbi za skupine sa socijalnim i drugim specifičnim potrebama
	Uzrok: Nedostatak financijskih i ljudskih kapaciteta; Posljedice: Nedovoljna razina protupožarne i civilne zaštite	2	2	4	2.3.2. Unapređenje protupožarne i civilne zaštite

OPĆI CILJ 3: Stvaranje partnerskih odnosa s okruženjem i aktivnije sudjelovanje u europskim procesima

Posebni cilj 3.1. Jačanje prekogranične i međuopćinske suradnje	Uzrok: Nedostatak kapaciteta i političke volje u okruženju za uspostavom i provedbom suradnje; Posljedice: Nedovoljno korištenje razvojnih kapaciteta i izoliranost Općine Bošnjaci	2	2	4	3.1.1. Razvoj partnerskih odnosa Općine Bošnjaci i okruženja
Posebni cilj 3.2. Aktivno sudjelovanje u europskim procesima	Uzrok: Nedostatak financijskih, logističkih i stručnih kapaciteta te interesa lokalne zajednice za EU procese i fondove; Posljedice: Nedovoljno korištenje razvojnih fondova i isključenost Općine Bošnjaci iz europskih procesa	2	2	4	3.2.1. Promocija europskih procesa na području Općine Bošnjaci

4. PROVEDBENI AKCIJSKI PLAN (mjere, aktivnosti, nositelji, dionici i rokovi)

STRATEŠKI CILJ 1: RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA UZ ZAŠTITU OKOLIŠA	
PRIORITET 1.1.: POTICANJE RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA I STVARANJE PREDUVJETA ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA	
PROVEDBENE AKTIVNOSTI	1.1.1. Kreiranje potpore razvoju MSP-a 1.1.2. Kreiranje okruženja atraktivnog stranim i domaćim 1.1.3. Razvoj prerađivačke proizvodnje 1.1.4. Razvoj turizma
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, OCD i MSP
ROK	Kontinuirano
PRIORITET 1.2. RAZVOJ RURALNOG PROSTORA I ODRŽIVE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	
	1.2.1. Lokalno upravljanje ruralnim razvojem 1.2.2. Jačanje lokalnih kapaciteta za ruralni razvoj 1.2.3. Razvoj društvene djelatnosti 1.2.4. Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture 1.2.5. Vrednovanje, certifikacija i unapređenje proizvodnje visoko kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda i promocija poljoprivrede 1.2.6. Poticanje ulaganja u infrastrukturu vezano za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, LAG Šumanovci, OCD, O.Š., komunalno poduzeće
ROK	Kontinuirano
PRIORITET 1.3.: ZAŠTITA OKOLIŠA I POŠTIVANJE POSTULATA ODRŽIVOG RAZVOJA	
PROVEDBENE AKTIVNOSTI	1.3.1. Razvoj sustava zbrinjavanja otpada 1.3.2. Razvijanje svijesti o ekologiji 1.3.3. Poticanje i podupiranje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te korištenje OIE za razvoj gospodarstva 1.3.4. Ostale mjere vezane za poticanje agro - okolišnih I klimatskih ciljeva
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, komunalno poduzeće, OCD
ROK	Kontinuirano
PRIORITET 1.4.: RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA	
PROVEDBENE AKTIVNOSTI	1.4.1. Razvoj ljudskih kapaciteta ostalih institucija od značaja za lokalni razvoj 1.4.2. Unapređenje poduzetničkih znanja i vještina
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, LAG Šumanovci
ROK	Kontinuirano
STRATEŠKI CILJ 2: UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA, OČUVANJE PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE, ZDRAVLJA I SOCIJALNE UKLJUČENOSTI	
PRIORITET 2.1. UNAPREĐENJE ŽIVLJENJA I POTICANJE ZDRAVIJEG NAČINA ŽIVOTA	

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI

PROVEDBENE AKTIVNOSTI	2.1.1. Stvaranje preduvjeta za masovnije bavljenje sportom 2.1.2. Promocija zdravog načina života 2.1.3. Unapređenje kvalitete života lokalne zajednice
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, OCD, O.Š.
ROK	Kontinuirano
PRIORITET 2.2. ZAŠTITA, OBNOVA I RAZVOJ KULTURNE BAŠTINE	
PROVEDBENE AKTIVNOSTI	2.2.1. Razvoj i unapređenje vrijednosti kulturne baštine i ruralnog ambijenta
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, OCD, LAG Šumanovci, knjižnice i čitaonice, Šumarski muzej
ROK	Kontinuirano
PRIORITET 2.3. UNAPREĐENJE KVALITETE SOCIJALNE I CIVILNE ZAŠTITE	
PROVEDBENE AKTIVNOSTI	2.3.1. Unapređenje socijalne zaštite i socijalnih usluga te skrbi za skupine sa socijalnim i drugim specifičnim potrebama 2.3.2. Unapređenje protupožarne i civilne zaštite
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, OCD, DVD-i
ROK	Kontinuirano
STRATEŠKI CILJ 3: STVARANJE PARTNERSKIH ODNOSA S OKRUŽENJEM I AKTIVNIJE SUDJELOVANJE U EUROPSKIM PROCESIMA	
PRIORITET 3.1. JAČANJE PREKOGRANIČNE I MEĐUOPĆINSKE SURADNJE	
PROVEDBENE AKTIVNOSTI	3.1.1. Razvoj partnerskih odnosa Općine Bošnjaci i okruženja
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, OCD
ROK	Kontinuirano
PRIORITET 3.2. AKTIVNO SUDJELOVANJE U EUROPSKIM PROCESIMA	
PROVEDBENE AKTIVNOSTI	3.2.1. Promocija europskih procesa na području Općine Bošnjaci
NOSITELJI I DIONICI	Općina Bošnjaci, LAG Šumanovci
ROK	Kontinuirano

5. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENA PROVEDBE STRATEGIJE

Akcijski plan obuhvaća razdoblje od 2015. do 2020. godine te će se praćenje provedbe odvijati na polugodišnjoj, godišnjoj i trogodišnjoj osnovi. Izvješćima će se osigurati informacije o provedenim aktivnostima s podacima o nositeljima provedbe, uključenim financijskim sredstvima (i njihovim izvorima) te ostvarenim ili anticipiranim rezultatima.

Vrednovanje utjecaja provedenih aktivnosti u okviru ovog Akcijskog plana obaviti će se krajem 2017. i 2020. godine sukladno Hodogramu aktivnosti praćenja i vrednovanja.

Osnovana radna grupa kao koordinacija za provedbu strategije pratit će sljedeće osnovne skupine pokazatelja: stupanj ostvarenja utvrđenih mjera, ostvarene rezultate, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava, sudjelovanje i doprinos dionika, učinkovitost u koordinativnim zadaćama i organizaciji provedbe te vidljivost Strategije u javnosti.

Prema potrebi, pokazatelji će se mijenjati i dopunjavati drugim pokazateljima. Praćenje se obavlja kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe. Procjena koja će se provesti 2017. godine ocijenit će rezultate koji su postignuti i Akcijski plan za provedbu Strateškog razvojnog programa Općine Bošnjaci 2015.-2020., kvalitetu procesa, dok će se naknadno vrednovanje (ex-post evaluacija) obaviti po isteku provedbenog razdoblja tj. 2021. godine.

5.1. Hodogram aktivnosti praćenja i vrednovanja

GODINA	PRAĆENJE	VREDNOVANJE
2016.	<i>Strategija i akcijski plan 2015 – 2020</i>	<i>Podneseni Vijeću, usvojeni u 3. kvartal 2016.</i>
2017.	<i>Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Akcijskog plana za 2016. godinu, podneseno do kraja travnja; radna grupa i dionici; Vijeće razmatra u lipnju</i>	<i>Provedene / neprovedene aktivnosti i plan akcije</i>
2018.	<i>Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Akcijskog plana za 2017. godinu, podneseno do kraja travnja; radna grupa i dionici; Vijeće razmatra u lipnju</i>	<i>Provedene / neprovedene aktivnosti i plan akcije</i>
2019.	<i>Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Akcijskog plana za 2018. godine, podneseno do kraja travnja; radna grupa i dionici; Vijeće razmatra u lipnju</i>	<i>Provedene / neprovedene aktivnosti i plan akcije</i>
2020.	<i>Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Akcijskog plana za 2019. godine, podneseno do kraja travnja; radna grupa i dionici; Vijeće razmatra u lipnju</i>	<i>Provedene / neprovedene aktivnosti i plan akcije</i>
2021.	<i>Konačno izvješće o provedbi Strategije; podneseno do kraja rujna; podneseno do kraja travnja; radna grupa i dionici; Vijeće razmatra u studenom</i>	<i>Naknadno (ex-post) vrednovanje</i>

6. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE STRATEGIJE

6.1. Institucionalni okvir

Preduvjet za uspješno provođenje Strategije razvoja Općine Bošnjaci, osim povoljnih vanjskih čimbenika, svakako je uspostava kvalitetne provedbene infrastrukture koja će nositi svu odgovornost za uspješnu realizaciju Strategije. S obzirom na međusobnu ovisnost pojedinih mjera kao i samu koherentnost dokumenta, uvjet održivosti provedbe nameće potrebu za primjenom sustavnog i dobro organiziranog pristupa usmjerenog na realizaciju svih aktivnosti na operativnoj razini Strategije. Cjelokupno upravljanje Strategijom na razini donošenja odluka odgovornost je Općine Bošnjaci. Općina Bošnjaci na čelu s načelnikom, odgovorna je za uspješnu provedbu Strategije. Odgovornost Općine Bošnjaci (načelnika) je na strateškoj razini. Operativna provedbena struktura ustrojiti će se unutar jedinice lokalne samouprave (Općine Bošnjaci) i započet će s radom u vidu proširenja opsega i vrste poslova iz postojećeg djelokruga. Za tu svrhu osnovano je poseban radni tim koji će redovito pratiti realizaciju aktivnosti i pripremati godišnja izvješća o provedbi Strategije i pratećeg akcijskog plana. Provedbene razine omogućiti će efikasnu koordinaciju ukupnih nastojanja lokalnog razvoja, ali i sudjelovane ostalih dionika na vrlo operativnoj razini također je predviđeno ovom Strategijom i to u dijelu odgovornosti za provedbu pojedinih mjera. Kompetencije, kapaciteti i mandat različitih dionika u Općini Bošnjaci odredili su i njihovu ulogu u provedbi Strategije.

6.2. Financijski okvir

Bitna funkcija Općine Bošnjaci sastoji se u izradi financijskog okvira koji će omogućiti realizaciju strateških ciljeva uz minimalno opterećenje općinskog proračuna. Kako bi se ostvarili prioriteta prepoznati u Strategiji, Općina će na optimalan način realizirati financiranje projekata koristeći sredstva iz dolje navedenih izvoda (vidi: 6.2.1. Financijski plan provedbe strategije). Pored korištenja sredstava iz proračuna Općine Bošnjaci za realizaciju aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva ove Strategije najizdašniji potencijalni izvor financiranja istih su sredstva iz EU fondova a što je i prikazano u Financijskom planu provedbe strategije.

6.2.1. Financijski plan provedbe strategije

MJERE	VRIJEDNOST	IZVOR FINANCIRANJA
STRATEŠKI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA UZ ZAŠTITU OKOLIŠA		
1.1. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje preduvjeta za razvoj gospodarstva		
1.1.1. Kreiranje potpore razvoju MSP-a	1.000.000	50% nacionalni i EU projekti; 50% proračun Općine
1.1.2. Kreiranje okruženja atraktivnog stranim i domaćim ulagačima	600.000	50% nacionalni i EU projekti; 50% proračun Općine
1.1.3. Razvoj prerađivačke proizvodnje	3.000.000	10% proračun Općine; , 90% proračun fondovi

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI

1.1.4. Razvoj turizma	10.000.000	10% proračun Općine; 90% fondovi
1.2. Razvoj ruralnog prostora i održive poljoprivrede proizvodnje		
1.2.1. Lokalno upravljanje ruralnim razvojem	32.500.000	Proračun Općine
1.2.2. Jačanje lokalnih kapaciteta za ruralni razvoj	1.000.000	20% Proračun Općine, 80% fondovi
1.2.3. Razvoj društvene djelatnosti	3.000.000	50% Proračun Općine, 30% VSŽ, 20% fondovi
1.2.4. Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture	7.500.000	50% proračun Općine; 50% fondovi
1.2.5. Poticanje razvoja poljoprivrede	350.000	100% proračun Općine;
1.2.6. Poticanje ulaganja u infrastrukturu vezano za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva		100% fondovi
1.3. Zaštita okoliša i poštivanje postulata održivog razvoja		
1.3.1. Razvoj sustava zbrinjavanja otpada	1.000.000	5% proračun Općine; 95% fondovi
1.3.2. Razvijanje svijesti o ekologiji	100.000	50% proračun općine; 50% fondovi
1.3.3. Poticanje i podupiranje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora	500.000	40% proračun općine; 60% fondovi
1.3.4. Ostale mjere vezane za poticanje agro - okolišnih i klimatskih cijeva		100% fondovi
1.4. Razvoj ljudskih potencijala		
1.4.1. Razvoj ljudskih kapaciteta ostalih institucija od značaja za lokalni razvoj	100.000	95% fondovi, 5% općina
1.4.2. Unapređenje poduzetničkih znanja i vještina	100.000	100% fondovi
STRATEŠKI CILJ 2. UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA, OČUVANJE PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE, ZDRAVLJA I SOCIJALNE UKLJUČENOSTI		
2.1. Unapređenje življenja i poticanje zdravijeg načina života		
2.1.1. Stvaranje preduvjeta za masovnije bavljenje sportom	2.200.000	90% proračun Općine; 5%VSŽ; 5% fondovi
2.1.2. Promocija zdravog načina života	50.000	50% proračun Općine; 50% fondovi
2.1.3. Unapređenje kvalitete života lokalne zajednice	3.500.000	40% proračun Općine; 60% fondovi
2.2. Zaštita, obnova i razvoj kulturne baštine		
2.2.1. Razvoj i unapređenje vrijednosti kulturne baštine i ruralnog ambijenta	1.500.000	80% proračun Općine; 20% fondovi
2.3. Unapređenje kvalitete socijalne i civilne zaštite		

2.3.1. Unapređenje socijalne zaštite i socijalnih usluga te skrbi za skupine sa socijalnim i drugim specifičnim potrebama	1.000.000	50% VSŽ, 30% proračun Općine; 20% fondovi
2.3.2. Unapređenje protupožarne i civilne zaštite	1.000.000	70% proračun Općine; 30% fondovi
STRATEŠKI CILJ 3. STVARANJE PARTNERSKIH ODNOSA S OKRUŽENJEM I AKTIVNIJE SUDJELOVANJE U EUROPSKIM PROCESIMA		
3.1. Jačanje prekogranične i međuopćinske suradnje		
3.1.1. Razvoj partnerskih odnosa Općine Bošnjaci i okruženja	50.000	100% proračun Općine;
3.2. Aktivno sudjelovanje u europskim procesima		
3.2.1. Promocija europskih procesa na području Općine Bošnjaci	200.000	100% proračun Općine;

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BOŠNJACI ZA RAZDOBLJE

2015. DO 2020. GODINE

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. – 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja